

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ
MÜZİK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSESİ GİTAR DERS KİTAPLARINDA YER ALAN TÜRK
MÜZİĞİ MAKAMLARININ UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şerif GAYRETLİ

Malatya – 2015

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ
MÜZİK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSESİ GİTAR DERS KİTAPLARINDA YER ALAN TÜRK
MÜZİĞİ MAKAMLARININ UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şerif GAYRETLİ

Danışman: Doç. Dr. Ilgım KILIÇ

Malatya – 2015

KABUL VE ONAY SAYFASI

ŞERİF GAYRETLİ tarafından hazırlanan: "GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSESİ GİTAR DERS KİTAPLARINDA YER ALAN TÜRK MÜZİĞİ MAKAMLARININ UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ" başlıklı bu çalışma; 21 KASIM 2015 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından YÜKSEK LİSANS BİTİRME TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Prof. Cemal YURGA
BAŞKAN

Doç. Dr. Ersan ÇİFTÇİ
ÜYE

Doç. Dr. Ilgım KILIÇ
DANIŞMAN
ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

ONAY

...../...../ 2015

Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Ilgım KILIÇ' ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Güzel Sanatlar Lisesi Gitar ders Kitaplarında Yer Alan Türk Müziği Makamlarının Uygulanabilirliğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi** başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın, tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Şerif GAYRETLİ

ÖN SÖZ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ GİTAR DERS KİTAPLARINDA YER ALAN TÜRK MÜZİĞİ MAKAMLARININ UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Araştırmamın sağlıklı ve düzenli bir biçimde yürümesi için emeğini esirgemeyerek, bana her konuda destek olan sevgili danışmanım Doç. Dr. Ilgım KILIÇ' a, beni her zaman çalışma konusunda teşvik eden ve her konuda desteğini esirgemeyen Soner OKAN' a, eğitimciliğini her zaman örnek aldığım Prof. Cemal YURGA' ya, araştırmamın uygulama aşamasında yardımlarını esirgemeyen ve soruları içtenlikle cevaplayan GSL gitar öğretmenlerine, araştırmamın bütün aşamalarında yanımda olan ve manevi desteklerini benden esirgemeyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Şerif GAYRETLİ

ÖZET

GÜZEL SANATLAR LİSESİ GİTAR DERS KİTAPLARINDA YER ALAN TÜRK MÜZİĞİ MAKAMLARININ UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

GAYRETLİ, Şerif

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ilgım KILIÇ

Kasım-2015, XII+63 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, Güzel Sanatlar Liseleri gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği makamlarının uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşlerini değerlendirmek, varsa sorunları tespit etmek ve GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği makamlarının daha işlevsel bir yapıya ve işlerliğe kavuşturulmasına katkıda bulunmaktır.

Çalışma betimsel (tarama) ve nitel özellik taşımaktadır. 2014–2015 Eğitim-Öğretim yılında MEB’e bağlı 7 bölge ve her bölgeden 3 GSL’lerde görev yapmakta olan 21 gitar öğretmeninden “yarı yapılandırılmış” görüşme tekniği kullanılarak veri toplanmıştır.

Araştırmanın örneklemini İstanbul, Tekirdağ, Bursa, Aydın, Muğla, Uşak, Mersin, Kahramanmaraş, Isparta, Trabzon, Zonguldak, Samsun, Kayseri, Kırşehir, Konya, Erzincan, Kars, Malatya, Gaziantep, Siirt, Şanlıurfa illerinde bulunan GSL gitar öğretmenleri oluşturmaktadır.

Çalışma örneklemini oluşturan GSL’lerin belirlenmesinde, Türkiye’nin yedi farklı coğrafi bölgesinden eşit sayıda ve gitar ders kitaplarını kullanıyor olmaları göz önünde tutulmuştur. Görüşmede kişisel bilgilerle ilgili 3, ders kitaplarında yer alan Türk müziğinin; nitel içeriği teması ile ilgili 5, nicel teması içeriği ile ilgili 3, öğrencilerin ilgi boyutu teması ile ilgili 5, diğer görüşler teması ile ilgili 4 olmak üzere 20 soru sorulmuş,

ayrıca gitar eğitimcilerinin gitar eğitiminde makamsal müziğin öğretimine dair kişisel görüşlerine başvurulmuştur. Elde edilen veriler değerlendirilmek amacıyla tablo haline getirilmiş ve sınıflandırılmıştır.

Araştırmada yapılan çözümlenmeler sonucunda, GSL gitar öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda; ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğine yeterince yer verilmediği, bazı makamların tampere sisteme uygun olmadığı, öğretim yönteminin sistemli olmadığı, öğrencilerin Türk müziğini tam olarak algılayamadıkları, Türk müziği düzenlemeleri veya bestelerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Bu bulgular göz önünde bulundurularak, GSL gitar eğitiminin içerisinde yer alan makamsal Türk müziği içeriğine ilişkin konuların ve öğretim yöntemlerinin gözden geçirilmesi ve düzenlenmesine dikkat çekilmiş, konu ile ilgili çalışmalar yapılması hususunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Müzik Eğitimi, GSL, Gitar Eğitimi, Makam

ABSTRACT

RESEARCH OF TEACHERS' OPINIONS ON PRACTICALITY OF USED MAKAMS IN TURKISH CLASSICAL MUSIC GUITAR TEXTBOOKS USED IN FINE ART SCHOOLS

GAYRETLİ, Şerif

Master, Inonu University, Institute of Educational Science

Fine Arts Education Department

Department of Music Education

Advisor: Assistant Professor Doctor Ilgım Kılıç

October-2015, XII+63 pages

The purpose of this study is to evaluate teachers' opinions on practicality of used Makams in Turkish Classical Music Guitar Textbooks, to identify problems - if there is any-, and to contribute to make Makams' used in Turkish Classical Music Guitar Textbooks more functional.

The research has descriptive and qualitative features. The data had been collected by using 'semi-structured' interview technique from 3 Fine Arts High School Guitar teachers' who are working in 7 different regions that are under Ministry of National Education (MEB), totaling 21.

The study sample are taken from Fine Art High School teachers' who are working in İstanbul, Tekirdağ, Bursa, Aydın, Muğla, Uşak, Mersin, Kahramanmaraş, Isparta, Trabzon, Zonguldak, Samsun, Kayseri, Kırşehir, Konya, Erzincan, Kars, Malatya, Gaziantep, Siirt, Şanlıurfa cities.

While taking samplings of Fine Art Schools, equal number of samples from 7 different geographic region of Turkey, which are using Guitar Textbook had been taken into account.

During interview; there were 3 questions related to personal information, 5 questions about qualitative content and 3 about quantitative content of Turkish Music in

textbooks,⁵ related to listening dimension,⁴ about other opinions, totaling 20 questions asked, also guitar teachers' own ideas about how to teach guitar with makam taken. The data that is collected had been put in a table and classified for evaluation.

As a result of research and Fine Art High School Guitar Teachers opinions; textbooks found lacking on quantity of Turkish Music, some makams used are not suitable for ' tampere' system, the education method found un-systematic, the students aren't able to fully capture Turkish Music, and Turkish Music arrangements or compositions found inadequate.

By the help of the findings, research draws attention to the contents and education methods used in GSL Makams Turkish Music Guitar education and recommendations given on doing studies about the subject.

Key words: Music education, GSL, Guitar training, Makam

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ONUR SÖZÜ	iii
ÖN SÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu ve problem Cümlesi	9
1.2. Problem Cümlesi.....	10
1.3. Alt problemler.....	10
1.4. Araştırmanın Amacı.....	10
1.5. Araştırmanın Önemi	10
1.6. Araştırmanın Varsayımları	11
1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	11
BÖLÜM 2	13
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	13
2.1. Türk müziğinin tanımı	13
2.2. GSL Gitar öğretim programında yer alan makamlar	14
2.2.1 Rast makamı	14
2.2.2 Kürdi makamı.....	15
2.2.3 Hüseyini makamı.....	16
2.2.4 Hicaz makamı.....	16
2.2.5 Nikriz Makamı	17
2.2.6 Nihavent Makamı	18
2.2.7 Segah makamı	18
2.2.8 Hüzzam Makamı	19
2.2.9 Karcıgar Makamı.....	19
2.2.10. Saba Makamı.....	20
2.3. Gsl Gitar Öğretim Programında Yer Alan Gitar Teknikleri	21
2.3.1. Arpej.....	21
2.3.2. Flajöle.....	21
2.3.3. Pizzicato	22
2.3.4. Glissando	22
2.3.5. Legato.....	22
2.3.6. Tril.....	22

2.3.7. Tremolo	23
2.3.8. Tirando	23
2.3.9. Apoyando	23
2.4. İlgili Araştırmalar	23
BÖLÜM 3	26
YÖNTEM	26
3.1. Araştırmanın Modeli	26
3.2. Evren ve Örneklem	27
3.3. Verilerin Toplanması	27
3.4. Verilerin Analizi	28
BÖLÜM 4	29
BULGULAR VE YORUM.....	29
4.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Bulgular.....	29
4.2. Türk Müziğinin Gsl Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriğinin Niceliği Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımına Ait Bulgular	37
4.3. GSL Gitar Ders Kitaplarında Yer Alan Türk Müziği İçeriğinin Öğrencilerin ilgi ve istek Boyutu Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımına Ait Bulgular.....	40
4.4. Türk Müziği İçeriğine Dair Diğer Görüşler Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımına Ait Bulgular.	45
BÖLÜM 5	49
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	49
ÖNERİLER	51
KAYNAKÇA	52
EKLER	56

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	29
Tablo 2. Türk Müziğinin GSL Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriğinin niteliği Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımı.....	30
Tablo 3. Türk Müziğinin GSL Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriğinin Niceliği Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımı.....	37
Tablo 4. GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğinin Öğrencilerin ilgi ve istek boyutu temasının alt temalarına göre dağılımı.....	40
Tablo 5. Türk müziği içeriğine dair diğer görüşler temasının alt temalarına göre dağılımı	44

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil.1 Arel- Ezgi- Uzdilek ses sistemi	14
Şekil.2 Rast makamı dizisi.....	15
Şekil.6 Tampere sistemde Hüseyini makamı dizisi	16
Şekil.7 Hicaz makamı dizisi	16
Şekil.8 Tampere sistemde Hicaz makamı dizisi	17
Şekil.9 Nikriz makamı dizisi	17
Şekil.10 Tampere sistemde Nikriz makamı dizisi	17
Şekil.11 Nihavent makamı dizisi	18
Şekil.12 Segah makamı dizisi.....	18
Şekil.13 Tamper sistemde Segah makamı dizisi	19
Şekil.14 Hüz zam makamı dizisi	19
Şekil.15 Tampere sistemde Hüz zam makamı dizisi	19
Şekil.16 Karcığar makamı dizisi.....	20
Şekil.17 Tampere sistemde Karcığar makamı dizisi	20
Şekil.18 Saba makamı dizisi.....	20
Şekil.19 Tampere sistemde Saba makamı dizisi.....	20
Şekil.20 Gitarda arpej tekniği için bir örnek.....	21
Şekil 21. Flajöle tekniği, Ronald DYENS. Tango en skai eserinin giriş bölümü.....	21
Şekil.22 Pizzicato tekniğinin porte üzerinde gösterimi	22
Şekil.23 Glissando tekniğinin porte üzerinde gösterimi.	22
Şekil.24 Legato tekniğinin porte üzerinde gösterimi.....	22
Şekil.25 Tril tekniğinin porte üzerinde gösterimi.	22
Şekil.26 Tremolo tekniğinin porte üzerinde gösterimi.	23

KISALTMALAR LİSTESİ

GSL : Güzel Sanatlar lisesi

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

K : Katılımcı

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Anadolu; pek çok din, dil ve ırkın barındığı, etkileşim içine girerek yarattıkları kültürel zenginliklerin günümüze kadar ulaşabildiği bir yer olmuştur. Bu kadim coğrafyanın müzik kültüründe de üzerinde hüküm süren medeniyetlerin mirası ve izi vardır.

Bu mirasın aktarılması ve geliştirilmesi 13. yy da askeri müzik eğitimi veren Tabihane'lerden başlayarak, Osmanlılarda Mehterhaneler ile, Saraydaki Enderun okulu ve "Mızıkai-i Humayun"daki Saray müzik okulu ile devam etmiştir.

Çağdaş anlamda sanat eğitimi uygulayan ilk kurum olarak 1883'te İstanbul'da açılan ve ağırlıklı olarak plastik sanatlar eğitimi veren ancak bünyesinde bir bandonun da bulunduğu ve çalgı eğitiminde de ciddi adımlar atıldığı bir kurum olan, 'Sanayi-i Nefise Mektebi' görülmektedir. Daha sonraları bu kurum, Cumhuriyet döneminde 'Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüştürülmüştür. Cumhuriyet öncesi dönemin en önemli adımı 1917 yılında açılan ve ilk Konservatuarımız olan Dar-ül Elhan'dır'.(Say 1998:277)

Cumhuriyet'in ilanından sonra eğitim sisteminde yapılan reformların kaçınılmaz sonucu olarak müzik eğitimi de köklü bir değişime uğramıştır.

Türk müziği önce eğitim kurumlarından daha sonra radyo yayınlarından kaldırılmıştır. Öncelikle 1926'da Darü'l Elhanda Türk müziği eğitimi yasaklanmış, "26 Kasım 1934'te ülkenin müzik yetkilileri Milli Eğitim Bakanı Abidin Özmen'in başkanlığında toplanmış

- Bütün okullarda etkili bir evrensel müzik uygulamasına gidilmesi,
- Yorumcu ve yaratıcı sanatçılar yetiştirilmesi
- Türk müziğinin yasaklanarak çok sesli müzik eğitiminin uygulanmaya

konması kararı verilmiştir."(ALTINYAY 2004:26)

Müzik anlamında yapılan reformlar ülke genelinde ciddi tartışmalara yol açmıştır. Batılılaşma sürecine karşı çıkan ve Türk müziğinin değişmemesi gerektiğini

ifade eden Hüseyin Sadeddin Arel; “Mevcut musiki örneklerinin armonize edilmesi taraftarı değilim. Asırlardan beri halk tabakasının dili ve edebiyatı gibi baş başa kaldığı bu musiki, Türk milletinin milli ve ateşin yiğitliğini öz malı ve öz dilinin orijinal ifadesidir.” (H.O.ŞEN 2003:103)

Aynı yıllarda devlet desteğiyle yurt dışında müzik alanında eğitilecek öğrenci seçmek amacıyla ülke genelinde sınavlar açılmış, Berlin, Budapeşte, Paris ve Prag gibi müzik merkezlerine yetenekli gençler gönderilmiştir. Türk beşleri olarak ta bilinen, Hasan Ferit Alnar (1906-1978), Cemal Reşit Rey (1904-1985), Ulvi Cemal Erkin (1906-1972), Ahmet Adnan Saygun (1907-1991), Necil Kazım Akses (1908-1999), Türk müziği makamlarını içeren eserler bestelemiş ve seslendirmişlerdir.

1936 yılında Macar müzikolog ve besteci Bela Bartok Türkiye ye konferanslar vermek üzere davet edilmiş, özellikle Çağdaş Türk Müziğinin halk müziğinden esinlenerek oluşturulması gerektiğini vurgulamıştır, yine aynı dönemlerde Paul Hindemit Milli Eğitim Bakanlığına sunduğu raporda Türk halk müziğinin incelenmesi gerektiğini, batı taklitçiliğinden kaçınılması gerektiğini bildirmiştir. Turan Sağer milli müziğimizden kopmamamız gerektiğini ve geliştirilmesi gerektiğini vurgulayarak şu tespitte bulunmuştur “...özellikle musiki, ilk ağızda milli sanat tarihiyle bağını koparmamalıdır. Bu demektir ki, eski sanat eserlerinde yatan özellik ve güzellikler, tarihî akışı içinde korunmalıdır. Bu, hiç bir zaman eskiye takılıp kalmak değildir.” (SAĞER,2003:11)

Cumhuriyetten günümüze mesleki müzik eğitimi veren kurumlar zaman içerisinde artış göstermiş ve eğitim sistemlerinde değişiklikler yaşanmıştır.

“1936 yılında Musiki Muallim Mektebi’ne bağlı olarak kurulan Ankara Devlet Konservatuvarı, sanatçı yetiştirme işini üstlenmiş, müzik öğretmeni yetiştirme işi 1937-1938 eğitim yılından, Gazi Orta Muallim Mektebinde açılan Müzik şubesinde sürdürülmüştür.” (Uçan, 1994:46)

Mesleki müzik eğitimi içinde başka bir yaklaşım müzik ağırlıklı sınıf öğretmeni yetiştirme denemesidir. Orta kısım üzerine üç yıl eğitim süreli İlk öğretmen okulu ‘özel müzik bölümü’ ya da ‘Müzik Semineri’nin ilki 1950 yılında İstanbul’da, ikincisi 1963’de Ankara’da açılmıştır. Ancak, müzik ağırlıklı sınıf öğretmeni yetiştirmenin yanında, Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümleri 1975-76 eğitim yılında uygulamadan kaldırılmıştır. (Uçan, 1994:48)

Orta öğretim düzeyinde sanat eğitimi veren Güzel Sanatlar Lisesi ilk defa 1989-1990 eğitim- öğretim yılında, dönemin Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol tarafından

İstanbul'da , "İstanbul Avni Akyol Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi" adıyla açılmış, 4 yıl süre ile eğitim-öğretim yapılan okullar olmuştur.

2009 yılı itibariyle bu okullar, spor liseleri ile birleştirilerek Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi adıyla, resim ve müzik alanlarına ek olarak spor alanında da mesleki eğitim veren bir yapıya dönüştürülmüştür.

Milli Eğitim Bakanlığı GSL' leri şu amaçlarla açmıştır.

- a) İlgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda Güzel Sanatlar eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini,
- b) Güzel Sanatlarla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını,
- c) Türk sanat, kültür ve sporuna katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetişmelerini,
- ç) İş birliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,
- d) Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,
- e) Millî ve milletlerarası sanatsal ve sportif faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini,
- f) Spor disiplini ve centilmenliği ile sanatçı duyarlılığını benimseyen bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır. (MEB GSL yönetmeliği, 2010)

Güzel Sanatlar Liselerinin misyonu:

- a. Kaliteli eğitim vermek için sürekli yenilik ve değişim içerisinde olan yapıya sahip bir okul olmak,
- b. Eğitimin nitelikli olan bir içeriğe sahip olmasına önem vermek.
- c. Öğrencileri bireysel yetenek ve başarıları doğrultusunda yetiştirmeye gayret etmek,
- d. Öğrencilere başarılı ve sevecekleri bir geleceğe doğru atacakları adımlarda ve çizecekleri yol haritalarında onlara iyi bir rehberlik sunmak ve bunun için var olan tüm olanak ve imkanlarını öğrencilere sağlamak,
- e. Öğrencilerini bir dünya insanı olarak yetiştirmek için akademik ve sosyal tüm hayatlarını planlar ve onları yüksek bir bilgi seviyesi ile eğitmek,
- f. Uluslararası boyutta bir sanat insanı olmaları için hazırladığı ortamları onlara sunmak ve onları bilgilendirmek,

g. Öğrencilerini gelecekte karşılaşacakları rekabet ortamındaki davranış biçimlerine ve sonuçlarına hazırlamak ve onları bu konuda güçlü kılacak formüllerle beslemek ve eğitmektir. (peraguzelsanatlar.com.tr/misyonumuz.html).

GSL'lerin vizyonu ise çevresel alanda kendisinden istifade edilen öğrencilerin, velilerin, çalışanların başka okul ve kurumların da bina, araç, gereç, kütüphane, bilgi teknolojisi, atölye, pansiyon, salon, bahçe ve diğer eklentilerinden her zaman yararlanabileceği okul olmaktır.

2014 yılı itibariyle Türkiye genelinde 67 ilde toplam 69 GSL eğitim-öğretim vermektedir.(Ek.1)

GSL'lere alınacak öğrencilerde öncelikle, alanın ya da mesleğin gerektirdiği boyutlarda ve asgari yeterlikte olmak üzere belirli bir yetenek düzeyi ve kapasite aranır. Kişinin (adayın) söz konusu yetenek düzeyi ve kapasitesi ön kayıt sonrası yapılan yetenek sınavı ile belirlenir. GSL yönetmeliği, yapılan sınav sonucunda en fazla 30 öğrenci alınmasına izin vermektedir. Öğrenci alımında yapılan yetenek sınavlarında standart bir sınav sistemi uygulaması yoktur.

GSL müzik bölümünden mezun olan öğrenciler üniversitelerin

Müzik Öğretmenliği bölümlerine,

Türk Müziği Devlet Konservatuvarlarına,

Devlet Konservatuvarının:

- Orkestra Şefliği,
- Piyano Ana Sanat Dalı,
- Üflemeli Çalgı,
- Müzikoloji,
- Sahne Sanatları bölümlerine başvurabilirler.(AGSL Yönetmeliği, 20.06.1993 tarih ve 21613 sayılı Resmi Gazete) “Türk ve Batı Müziği çalgıları” dersi adı altında, Gitar, Bağlama, Yan Flüt, Keman, Viyola, Çello, Kontrbas, Kanun ve Ut çalgıları bulunur.

MÜZİK EĞİTİMİ

Bir toplumun gelecek nesillerine aktarmakla bir anlamda yükümlü olduğu değerlerinden birisi de kendine özgü müzik birikimidir. Bu birikimin doğru aktarılması için sistemli bir müzik eğitimine ihtiyaç vardır.

“Müzik eğitimi, bireylerin içinde bulunduğu çevre ile sağlıklı iletişim kurabilmelerini, bireysel algı ve duyarlılıklarının artmasını sağlamaktadır. Ayrıca toplumun kültürel yapısının kuşaktan kuşağa aktarılmasında da müzik eğitimi gereklidir. Bu düşünceden hareketle GSL’lerin kurulması gerekliliği ortaya çıkmıştır.” (Gün, 2007:3)

“Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel kavramı veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir.” (Şahin, 2011: 13)

“Yalın ve özlü anlatımıyla müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme sürecidir.” (Uçan,1997:30)

“Yaşantımızın her alanına etki edebilen ya da yaşantımızın her alanındaki etkilerin göstergesi olabilen müzik, bilimsel yöntemlerle, yetkin kişilerce ve uygun ortamlarda eğitiminin yapılması gereken bir daldır.” (Özyörük, 2006: 4)

“Müzik eğitimi amaçları doğrultusunda üç biçimde planlanarak yürütülmektedir Bunlar;

1. Genel Müzik Eğitimi
2. Özengen (amatör) Müzik Eğitimi
3. Mesleki Müzik Eğitimi” (Uçan, 1994: 30)

Genel müzik eğitimi; “iş, meslek, okul, bölüm konu ve program ayırımı gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, herkese yönelik olup, sağlıklı ve insanca yaşam için gerekli asgari – ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar.” (Köz 2007: 22)

Özengen (amatör) Müzik Eğitimi; “müziğe ya da müziğin belli bir dalında amatörce ilgili, istekli ve yatkın alanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu alabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar.” (Uçan, 1994 :31)

Mesleki müzik eğitimi; “ müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli bir düzeyde

yetenekli kişilere yönelik olup, dalı, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar.” (Uçan 1994:31)

Mesleki müzik eğitimi; “müziğe belli bir düzeyde yeteneği olan kişilere, müziğin bir koluna yönelik olarak verilen eğitimidir.” (Erenözlü, 2004: 3)

GSL’ lerde uygulanan müzik eğitimi Mesleki müzik eğitimi kapsamına girer.

ÇALGI EĞİTİMİ

Müzik kültürü ve birikiminin aktarılmasında, geliştirilmesinde ve müziksel ifadesinde çalgılar en önemli yapı taşlarıdır. Bu aktarımın doğru bir şekilde yapılması için yöntem usta-çırak ilişkisinden ziyade belli bir sisteme dayanmalıdır.

“Çalgı öğretimi yoluyla bireyler ve toplumların devinîsel, Öğrencilerin ilgi ve istek, bilişsel davranışlarında, kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma ya da yeni davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlanır.” (Uçan 1996:108)

“...kültürel özgünlüklerin müzik eğitiminde en berrak biçimde uygulanabileceği ve gözlemlenebileceği alan çalgı eğitimidir.” (Özdek, 2013: 2)

“Çalgı eğitimi, eğitimin amaçladığı, uygulayıcı, araştırmacı, çağdaş, yorumlayıcı, kendine güvenen bireylerin yetişmesine katkı sağlayan ve bireye bir disiplin kazandıran mesleki müzik eğitiminin de çok önemli bir boyutunu kapsayan bir süreçtir.” (Tufan, 1996: 129)

Başka bir şekliyle çalgı eğitimi: “Bir veya birden çok çalgının kullanılmasıyla, genellikle bireysel, bazen de toplu olarak yapılan ve müzik eğitiminde önemli bir yeri bulunan bir eğitim biçimi olarak tanımlanmaktadır.” (Uslu, 1996:105)

GİTAR EĞİTİMİ

Gitar, tarihi kökeni M.Ö. yıllara dayanmakla birlikte, nereden çıktığı henüz kesin olarak bilinmemektedir. Tarihin çeşitli dönemlerinde farklı biçimleriyle ortaya çıkmış ve her dönemin gözde çalgısı olmuştur. Bilinen en eski gitar biçimindeki çalgı Hitit Gitarı’dır. Bu çalgı, sekiz biçimli formu ve saptaki perdeleri ile modern gitara benzeyen özellikleri ile bilinen en eski gitar olarak değer kazanmıştır. Başlangıçta basit bir eşlik

çalgısı olan gitar, geçirdiği değişimlerle çeşitli özellikler kazanmış, şekli, eklenen tel sayısı, akordu ve gelişen perde sistemiyle armonik müzik yapma imkânı kazanarak, bir solo çalgı olma yolunda önemli adımlar atmış ve nihayet günümüzde kullanılan gitar yaratılmıştır. (Kanneci,1998:4)

“Gitarın tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Persler dâhil olmak üzere birçok Ortadoğu ülkesinde ve Roma da popüler bir çalgı olmuştur. Bununla birlikte İspanya müzik hayatının ana figürü olmuştur. Şekli ve ismi değişime uğrasa da tüm zamanlarda popüler bir çalgı olmuştur. Avrupa da zaman zaman aristokratlar tarafından moda uygun bir ekipman olarak algılanıyordu, Kraliçe Elizabeth I’ in Uda göstermiş olduğu ilgi bunun en iyi örneğidir”. (Noad, 1972:3)

16. yüzyılda altı çift telli idi ve “vihuela” denirdi. Nota yazım konusunda tablatur kullanılmıştır. İspanyollar Arap kültürünü protesto amacıyla, udun yarım küre şeklindeki gövdesini değiştirmişler ve bu günkü modern gitar şekline benzer hale getirmişlerdir. Bu arada ud tamamen kaybolmamıştır. Özellikle İspanya dışındaki ülkelerde (İngiltere, İtalya, Fransa, Almanya) kabul görmüştür. Ud kelimesi ülkelerin gramer kurallarına göre “Laud”, “Lauten”, “L’ut”, “Lute” gibi isimler almıştır. Rönesans çağıyla birlikte başlayan popülerliği barok çağ ile (16, 17 ve 18. yüzyıl.) birlikte doruğa ulaşmış ve devrin çok önemli bestecileri bu saz için besteler yapmasına neden olmuştur (J. Dowland, R. De Visee, J. S. Bach, S. L. Weiss, O. Chilesotti vb.).17. yüzyıl sonları ve 18. yüzyıl başlarında vihuela’nın devamı diyebileceğimiz “Barok gitar” şekillenmiştir. Barok gitar beş çift tellidir ve akort sistemi ise dörtlü aralıklara göre düzenlenmiştir.18. yüzyıl ortalarında ise “Romantik gitar” şekillenmiştir. Bu gitar önce beş tek telli, daha sonra altı tek telliydi. Önemli bestecilerin romantik gitar için yazdığı besteler günümüzde de öğrencilerin ve gitaristlerin repertuarının çok değerli bölümünü oluşturmaktadır. F.Sor, D. Aguado, M. Giuliani, N. Paganini, F. Schubert, N. Coste, M. Carcassi, A.Diabelli, L. Legnani,F. Gragnani, F. Carulli, F. Molino dönemin bu saz için yazmış önemli isimlerinden bazılarıdır.(Kanneci, 2005: 9-11)

“Gitar bugünkü formunu, 1863 yılında İspanyol Antonio Torres Jurado’ nun getirdiği yeni form ve projesi ile kazanmış, yine aynı dönemde, İspanyol Francisco Tarrega’ nın getirdiği modern tekniği ile bütünleşerek günümüz çizgisini almıştır.” (Elmas, 1994:21)

Gitar eğitimi ülkemizde oldukça yeni sayılabilecek bir noktada bulunmaktadır. Mesleki müzik eğitiminde 1974 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü’nde “Okul Çalgıları” bölümüne, eğitimde kullanılmak üzere gitar dersi konulmuş, 1977 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’ na ilk kez bir Gitar sanat dalı açılmıştır. 1984 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi, sonradan adı “Müzik ve Güzel Sanatlar Bölümü”

olan gitar derslerini, 1985 yılında Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Gitar Sanat Dalı, aynı yıl İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Gitar sanat Dalı, 1986 yılında Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Gitar Sanat Dalı ve 1990 yılında Anadolu üniversitesi Devlet Konservatuvarı Gitar Sanat Dallarının kurulması izlemiştir. (Kanneci,2001:23)

Güzel Sanatlar Liselerinde Gitar eğitimi ilk kez,1989-1990 yılında İstanbul'da açılan kurumla başlamıştır.

Gitar öğretim programının amaçlarından bazıları şöyle belirtilmektedir:

- Müzik yoluyla anlama, anlatma, dinleme ve yaratıcılık becerilerini geliştirmelerini,
- Klasik ve folklorik türleri ile Türk müziği ve Batı müziği arasındaki fark ve benzerlikleri değerlendirmelerini,
- Müziğin dünyada ortak bir dil olduğu bilincini kazanmalarını,
- Müzik eğitimi yoluyla Türk toplumunun sosyal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmalarını,
- Gitar ile ilgili Türk müziği ve evrensel müzik eserlerinden bir dağarcık oluşturmalarını sağlamaktır. (Gitar Öğretim Programı :2009)

Yöndem(1998) Doktora çalışmasında ; Gitarın eğitim müziğinde etkin olarak kullanılabilirdiği gerçeğinden yola çıkılarak, eğitim müziği alanında gitar için oluşturulmuş genişçe bir dağarcığa gereksinim olduğu, tonal ezgilerin gitar uygulamaları ve eşlik düzenlemelerinde dağarcığın niceliği açısından bir sorun bulunmadığı, tonal ezgilere armoninin fonksiyon sesleri kullanılarak pratik eşlikler yapılabileceği ya da piyano eşliklerinde yararlanılarak gitara uyarlanabileceği düşüncesindedir.(Leyanda prelüde v.s.) Bunların yanı sıra kaynağını Türk Halk Müziğinin ezgisel ve ritmik yapısından alan eğitim müziklerinin gitara düzenleme ve eşlik şeklinde uyarlanması zorunluluğu doğduğunu tespit etmiştir. Bazı Türk ve yabancı gitarist ve besteciler tarafından sayı olarak az da olsa çalışmalar yapıldığını belirtmiştir ve bunları;

1. Türküleri olduğu gibi gitara uyarlamak,
2. Türkülerin temalarında faydalanılarak çeşitlemeler oluşturmak,
3. Türkülere gitar eşliği yazmak,
4. Piyanoya uyarlanan türküleri ya da türkü temalı besteleri gitara uyarlamak şeklinde sıralamıştır.

Ülkemizde Gitar için 91 kompozitör tarafında 379 eser düzenlenmiş ya da bestelenmişken, Makamsal Türk müziği içeriği ile ilgili 2008 yılına kadar 114 eserin düzenlendiğini toplamda 749 eserin olduğunu söyleyebiliriz.(Yeprem, 2007: 41) (Ek.2) Bunlardan yayınlananlar bazıları ise;

- Carlo Domeniconi, 20 TürkischeVolkslieder, Gitarren-Studio-Müsikverlang,
- Berlin 1987
- RicardoMoyano, Kara Toprak-Aşık Veysel, Yemen Türküsü-Anonim, Edition Bafa, İzmir, 1998
- Kemal Belevi, FiveTürkishPieces I-II forGuitar, Edition Bafa, İzmir, 1996
- Yakup Kıvrak, Piyanodan Gitara, Kıvrak Production, Ankara
- Bekir Küçükay, Amman Avcı-Anonim, Yemen Türküsü-Anonim,İstanbul
- Gökhan Yalçın, Halk Müziğinden Gitara, Kayseri, 2002
- Ertuğrul Bayraktar, 6 AnatolianPices, Sevda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ankara 2002.

1.1. Problem Durumu ve Problem Cümlesi

2009 yılında Talim Terbiye Kurumu tarafından yayınlanan gitar öğretim programında batı müziğinin yanında her sınıfta farklı makamlar öğretim programında yer almaktadır. (MEB Gitar Öğretim Programı 2009:17)

Sınıf	Türk Müziği Makamı	Haftalık Ders Saati
9.Sınıf	Hüseyni Makamı	1 saat
10.Sınıf	Hicaz Makamı	4
	Nikriz Makamı	4
	Nihavend Makamı	4
11.Sınıf	Segah Makamı	4
	Hüzzam Makamı	4
12.Sınıf	Karcıgar Makamı	4
	Saba Makamı	4

Bu araştırmada, gitar öğretmenlerinin bu programda yer alan Türk Müziği Makamlarının, uygulanabilirliği hakkında görüşleri araştırılacaktır. Araştırmanın konusunu oluşturan bu durumu belirlemek için, problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur.

1.2. Problem Cümlesi

Güzel sanatlar liselerinin müzik bölümü gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği makamlarının uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

1.3. Alt problemler

Belirlenen problemin çözümü doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

GSL gitar dersi öğretmenlerine göre,

- GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğinin Nitelik(makamların gitara aktarılabilme durumu) boyutuna ilişkin görüşleri nelerdir?
- GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğinin Nicelik (makamların yeterliliği durumu) boyutuna ilişkin görüşleri nelerdir?
- GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğinin öğrencilerin ilgi ve istekleri boyutuna ilişkin görüşleri nelerdir?
- GSL gitar dersi öğretmenlerine göre, GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğine dair diğer görüşleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; güzel sanatlar liselerinin müzik bölümü gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği makamlarının uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşlerine yer vermek, uygulamada karşılaşılan sorunları tespit etmek, gitar eğitiminin geliştirilmesi ile ilgili yeni görüş ve öneri getirmek, gitar eğitimi için yapılacak makamsal müzik düzenleme ve besteleme çalışmalarına yardımcı olabilmektir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Gitar geleneksel (flamenco) ve batı müziğinde kullanılan bir çalgı olup, ses sistemi bakımından makamsal müziklerimizde yer alan bazı sesleri verememektedir. Bu

sebeple bazı makamlar gitarda ifade edilebilmekte bazıları ise ifade edilememektedir. Gitarda hangi makamların daha çok uygulanabilir olduğunun bilinmesi eğitim-öğretim planlama faaliyetleri açısından önem taşımaktadır. Güzel sanatlar liselerinde gitar ders kitaplarında yer alan makamların uygulanma durumlarının araştırılması, araştırma sonunda elde edilecek sonuç ve öneriler doğrultusunda gitar eğitiminin geliştirilmesine katkı sağlanabilmesi, bundan sonra yapılacak olan bu ve buna benzer başka çalışmalara ışık tutması bakımından önem kazanmaktadır.

Bu Araştırma bittiğinde GSL gitar ders kitaplarında yer alan makamların ne derece uygulanabildiği hakkında bizleri aydınlatacak, varsa sorunların tespit edilmesinin sağlayacak, programın yeniden yapılması durumunda veri ve kaynak olarak kullanılabilir bu bakımdan da önem kazanmaktadır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

1. Bu araştırmada kullanılan araştırma modelinin, araştırmanın amacına uygun olacağı,
2. Kullanılan veri toplama araçlarının yeterli olacağı,
3. Seçilen örneklemin evreni temsil edecek nitelikte olacağı,
4. Ulaşılabilecek verilerin güvenilir ve geçerli olacağı varsayımlarından hareket edilmiştir.

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. GSL gitar eğitim programında yer alan makamlarla,
2. Araştırma için ayrılan süre ve olanaklarla,
3. Türkiye’ de her bölgeden eşit olarak seçilmiş 21 GSL’ lerde gitar dersini yürüten öğretmenlerle sınırlandırılmıştır. Görüşme yapılan GSL’ ler şunlardır.

- **Marmara Bölgesi**

- Zeki Müren Anadolu GSL- BURSA
- Âşık Veysel GSL- İSTANBUL
- Tekirdağ Kadriye Nazif Gölge GSL- TEKİRDAĞ

- **Ege Bölgesi**

- Yüksel Yalova GSL- AYDIN
 - Muğla GSL-MUĞLA
 - Uşak Anadolu GSL- UŞAK
- **Akdeniz Bölgesi**
 - Nevit Kodallı Anadolu GSL- MERSİN
 - Kahramanmaraş GSL-KAHRAMANMARAŞ
 - Isparta GSL-ISPARTA
- **Karadeniz Bölgesi**
 - Trabzon GSL- TRABZON
 - Erdemir GSL- ZONGULDAK
 - İlkadım GSL- SAMSUN
- **İç Anadolu Bölgesi**
 - Fevziye Memduh Gürgüpoğlu GSL- KAYSERİ
 - Kırşehir GSL- KIRŞEHİR
 - Konya Çimento GSL- KONYA
- **Doğu Anadolu Bölgesi**
 - Erzincan GSL- ERZİNCAN
 - Gülahmet Aytemiz GSL- KARS
 - Abdulkadir Eriş GSL- MALATYA
- **Güneydoğu Anadolu Bölgesi**
 - Ticaret Odası GSL- GAZİANTEP
 - Takasbank GSL- SİİRT
 - Şanlıurfa GSL- ŞANLIUR

BÖLÜM 2

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Türk müziğinin tanımı

Türk müziği Geleneksel Türk Sanat Müziği ve Halk Müziği olmak üzere iki bölümden oluşur. Birbirlerinde farklı isimleri olmasına rağmen ikisi de Türk Milletinin ortak mirasıdır ve birbirlerinden ayırmamak gerekir.

Hüseyin Sadeddin Arel'in Musiki mecmuasının 207.sayısının 69-70. Sayfasında yer alan görüşlerinde "Halk musikisi diye, güya ayrı bir cins imiş gibi gösterilmek istenen musikinin aslı köyle ilgili ve kolay anlatılabilen şeklinden başka bir şey değildir. Halkımızın musikisi bizim bildiğimiz Türk musikisinden asla hariç değildir.

Gerek klasik ve gerek halk musikimizin bünyesini teşkil eden seslerin aralıkları, birbirine müsavi olduğu ve fasılalarda katıyen bir ayrılık bulunmadığı cihetle iki musikinin bir asla raci (ait) olduğunu kabul ve her ikisinin de Türk'ün öz malı ve kökünden budaklarına kadar Türk'ün eseri olduğuna hüküm vermek tabiidir.

Yalçın TURA ; Halk musikisi Türk musikisinden farklı başka bir şey değildir. Türk Musikisinin halk arasında, mahalli şivelerle tavırlara göre icrasından ibarettir." (Şen, 2003:150)

Türk Müziğinde Hüseyin Sadettin Arel, S. Murat Uzdilek ve Dr. Suphi Ezgi'nin üzerinde çalışmış olduğu 24 perdeli sistem kullanılmaktadır. Arel- Ezgi Uzdilek sistemi olarak adlandırılan sistem tablosu aşağıdaki gibidir.

ARALIĞIN ADI	KOMA DEĞERİ	DIYEZ İSARETİ	BEMOL İSARETİ	SEMBOLÜ
KOMA (viraül)	1	♯	♭	F
BAKİYE	4	♯	♭	B
KÜÇÜK MÜCENNEP	5	≠	♭	S
BUYUK MUCENNEP	8	♯	♭	K
TANİNİ	9	✕	bb	T
ARTIK ARALIK	9 dan fazla	—	—	A

Şekil.1 Arel- Ezgi- Uzdilek ses sistemi

GSL ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriği, Geleneksel Türk Sanat Müziği esaslarına göre düzenlenmiştir.

Türk müziğini oluşturan yapı taşları makamlardır.

Makam

“Makam Arapça kökenli bir kelime olup, kama fiilinden gelmektedir. Kelime anlamı bakımından ayağın bastığı yer, pozisyon durum, rütbe gibi manalara gelmektedir. Osmanlı döneminde müzik nazariyatı ile ilgili ilk Türkçe eserlerde görülen terim en az XIV. Yüzyıldan bu yana Türkiye Türkçesinde kullanılmaktadır.”(Sağır, 2004:65)

“Bir dizide en önemli perdeler durak, güçlü ve asma karar perdeleridir. “İşte makam, bir dizide durak ve güçlünün önemini belirtmek ve diğer kurallara da bağlı kalmak suretiyle nağmeler meydana getirerek gezinmeye denir.” (Özkan,1998:77).

GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriği aşağıdaki makamlarla sınırlandırılmıştır.

2.2. GSL Gitar öğretim programında yer alan makamlar

2.2.1 Rast makamı

Farsça doğru dosdoğru ve gerçek anlamındadır. İlk defa XIV. Yüzyılda Safiyüddün Abdülmümin eserlerinde rastlanılmaktadır.

- Durağı:** Rast perdesidir.
- Seyri:** Çıkıcıdır.
- Dizisi:** Yerinde bir Rast beşlisine Neva’da bir Rast dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir” (Sağır, 2004:74).

(Rast beşlisi +5. Derecede Rast dörtlüsü).

Şekil.2 Rast makamı dizisi

“Tampere sistemde çalınmak istenen makamsal eserlerin dizilerinin komalı sesleri, kendisine en yakın seslere taşınır. Buna göre rast makamı dizisindeki bir komalık si sesi, si natürel olarak düşünülmelidir”.(Çelikkanat-Gönül, 2014:94) İfadesi yer almakta ve dizi aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekil.3 Tampere sistemde Rast makamı dizisi

2.2.2 Kürdi makamı

a-Durağı: Dügah perdesidir.

b-Seyri: Çıkıcı; bazen de çıkıcı-inicidir.

c-Dizisi: Yerinde kürdi dörtlüsüne Nevada buselik beşlisinin eklenmesinden meydana gelmiştir.(Özkan, 1998:111)

Kürdi Dörtlüsü

Buselik Beşlisi

Şekil.4 Kürdi makamı dizisi

Kürdi makamında herhangi bir komalı ses bulunmadığından dolayı dizi olduğu gibi çalınır.

2.2.3 Hüseyini makamı

- Durağı:** Dügah perdesidir.
- Seyri:** İnici-çıkıcıdır.
- Dizisi:** Yerinde hüseyini beşlisine Hüseyini' de Uşşak dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelir”(Özkan, 1998:131).

(Hüseyini beşlisi + 5. Derece Uşşak dörtlüsü)

Şekil.5 Hüseyini makamı dizisi

“Tampere sistemde makam dizilerinin komalı sesleri, en yakın seslerle birleştirildiğinden bir komalık segâh sesi, si natürel olarak çalınır” ifadesi yer almakta ve dizi aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.”(Çelikkanat-Gönül, 2014:108)

Şekil.6 Tampere sistemde Hüseyini makamı dizisi

2.2.4 Hicaz makamı

“Kelime anlamı Arabistan’daki bir ilin adıdır. İlk defa XIV. yüzyılda Urmevi’nin eserlerinde rastlanmaktadır.

- Durağı:** Dügah perdesidir.
- Seyri:** İnici- Çıkıcı, bazen de çıkıcı olarak kullanılmıştır.
- Dizisi:** Yerinde hicaz dörtlüsüne Nevada Rast beşlisinin eklenmesinden meydana gelmiştir” (Sağır, 2004:71)

(Hicaz dörtlüsü + 4.derecede rast beşlisi).

Şekil.7 Hicaz makamı dizisi

“Makam dizilerinin komalı sesleri tampere sistemde en yakın seslerle birleştirildiğinden dört komalık si (dik kürdi) sesi, si bemol olarak çalınır”.ifadesi yer almakta ve dizi aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.”(Yıldırım-Çelikkanat, 2014:68). İfadesi yer almakta ve dizi aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekil.8 Tampere sistemde Hicaz makamı dizisi

2.2.5 Nikriz Makamı

- Durağı:** Rast perdesidir.
- Seyri:** İnici-çıkıcıdır. Bazen çıkıcı olarak ta kullanılmıştır.
- Dizisi:** Yerinde Nikriz beşlisine 5.derece Neva perdesi üzerinde, bir Rast dörtlüsünün ve yine aynı perdede bir buselik dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir.

Nikriz beşlisinin dörtlüsü tam değil 26 komalık artık dörtlüdür. Beşlisi dörtlüsünün sonuna 1 tanini ilavesiyle yapılmamış, bir küçük mücennep eklenerek meydana getirilmiştir. Ayrıca Nikriz makamı dizisinin güçlü üzerindeki kısmında Rast ve Buselik olmak üzere iki ayrı çeşni bulunur. İşte bu sebepler dolayısıyla Nikriz makamı basit değil, mükerreb (Bileşik) makamdır” (Özkan, 1998:384).

Şekil.9 Nikriz makamı dizisi

“Makam dizilerinin komalı sesleri tampere sisteminde en yakın seslerle birleştirildiğinden dört komalık si (dik kürdi) sesi, si bemol olarak çalınır”(Yıldırım-Çelikkanat, 2014:74).

İfadesi yer almakta ve dizi aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekil.10 Tampere sistemde Nikriz makamı dizisi

2.2.6 Nihavent Makamı

- Durağı** :Rast perdesidir.
- Seyri** : İnici –Çıkıcıdır. Bazen çıkıcı, bazen de inici gibi seyre başlarsa da, hemen çıkıcı inici hale döner.
- Dizisi**: Buselik makamı dizisinin Rast perdesindeki şeddidir. O halde, Rast perdesi üzerindeki Buselik beşlisine, güçlü Neva (Re) üzerinde bazen bir kürdi dördlüsünün Bazen de Buselik dizisinin ikinci şeklinde olduğu gibi bir Hicaz dördlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir”(Özkan, 1998:208).

(Buselik dördlüsü+ 5. Derecede Kürdi veya Hicaz dördlüsü)

Şekil.11 Nihavent makamı dizisi

Herhangi bir koma olmadığı için dizi değiştirilmemiştir.

2.2.7 Segah makamı

“Açık ve soylu bir hüznün duygusu anlamına gelmektedir.

- Durağı**: Segah perdesidir.
- Seyri**: Çıkıcıdır.
- Dizisi**: Yerinde tam Segah beşlisine Eviç’ de Hicaz dördlüsünün, Neva da Uşşak Bayatı dizisinin, yerinde Eksik Segah beşlisinin, Segah ta Eksik ve Tam Ferahnak beşlisinin, Neva da Buselik dördlüsünün veya dizinin birbirine eklenmesi ve karışık olarak kullanılmasıdır” (Sağır, 2004:77)

Şekil.12 Segah makamı dizisi

“Makam dizilerinin komalı sesleri, tampere sistemde en yakın seslerle birleştirildiğinden bir koma si bemol (segâh) ve koma mi bemol (dik hisar) sesleri natürel olarak çalınır”.(Yıldırım-Çelikkanat, 2014:52)İfadesi yer almakta ve dizi aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekil.13 Tamper sistemde Segah makamı dizisi

2.2.8 Hüz zam Makamı

- Durağı:** Segah perdesidir.
- Seyri:** İnici-Çıkıcıdır.
- Dizisi:** Yerinde Hüz zam beşlisine Eviç’ de Hicaz dördlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir”(Özkan, 1998:288)

Şekil.14 Hüz zam makamı dizisi

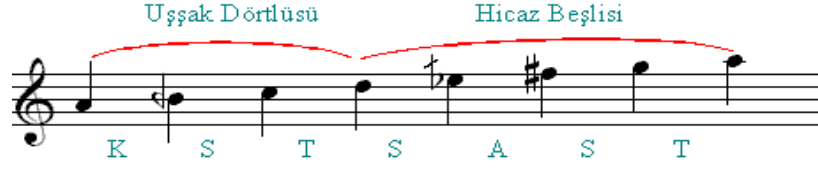
“Makam dizilerinin komalı sesleri tampere sistemde en yakın seslerle birleştirildiğinden koma si bemol (segâh) sesi; si natürel, bakiye mi bemol (hisar) sesi ise mi bemol olarak çalınır(Yıldırım-Çelikkanat, 2014:57). İfadesi yer almakta ve dizi aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekil.15 Tampere sistemde Hüz zam makamı dizisi

2.2.9 Karcı ğ ar Makamı

- Durağı:** Dügah perdesidir.
- Seyri:** İnici- Çıkıcıdır.
- Dizisi:** Yerinde Uşşak dördlüsüne Neva perdesinde Hicaz beşlisinin eklenmesinden meydana gelmiştir”(Özkan, 1998:176)
(Uşşak dördlüsü + 4. Derece Hicaz beşlisi).

Şekil.16 Karcıgar makamı dizisi

GSL 12. Sınıf gitar ders kitabı basılmadığından Karcıgar makamının gitar dersine nasıl uygulandığı hakkında herhangi bir bilgi mevcut değildir. Ancak GSL 11. Sınıf Keman ders kitabında karcıgar makamı dizisi aşağıdaki gibi gösterilmektedir.(Darendelioğlu-Tabrizi, 2014:90)

Şekil.17 Tampere sistemde Karcıgar makamı dizisi

2.2.10. Saba Makamı

- Durağı:** Dügah perdesidir.
- Seyri:** Çıkıcı veya çıkıcı-inici olarak kullanılmıştır.
- Dizisi:** Çargah perdesindeki Zirgüle 'li Hicaz dizisine yerinde Saba dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir”(Özkan, 1998:514)

Şekil.18 Saba makamı dizisi

GSL. 12. Sınıf gitar ders kitabı basılmadığından Saba makamının da gitara nasıl uygulandığı hakkında herhangi bir bilgi mevcut değildir. Ancak GSL 9. Sınıf Viyolonsel ders kitabında Saba makamı dizisi aşağıdaki gibi gösterilmektedir.(Viyolonsel 9, 2014:80)

Şekil.19 Tampere sistemde Saba makamı dizisi

2.3. GSL Gitar Öğretim Programında Yer Alan Gitar Teknikleri

2.3.1. Arpej

Akorlardaki seslerin değişik sıralamalara göre çalınması ya da tınlatılmasıdır. Klasik gitarda arpej tekniğini çalmak için; sağ el parmakları, sol elin basarak hazırlanmış olduğu akorları ayrı zamanlarda tınlatmalıdır. Arpej de, eşlik etmede kullanılan diğer teknikler gibi üç veya daha fazla tel kullanılarak çalınabilir.

Şekil.20 Gitarda arpej tekniği için bir örnek.

2.3.2. Flajöle

Fr. Flageolet, It. Flautato, Ing. Harmonics tekniği; klasik gitar ya da keman gibi telli çalgılarda, bir takım parmak hareketlerine dayalı figürlerle, tellerden alışılmadık bir şekilde bir tını elde etme tekniğidir. Klasik gitarda flajöle sesler; doğal flajöle (Ing. Natural Harmonics) ve artifisyel flajöle (Ing. Octave Harmonics veya Chimes) olmak üzere iki farklı biçimde seslendirilir. Doğal flajöle; her telin V, VII, IX ve XII. perdelerinde, sağ el parmaklarının normal bir vuruşu ve sol el parmaklarından birinin perde demiri üzerine dokunuşu ile elde edilir. Artifisyel flajöle ise; sağ el işaret parmağının, sol elde basılan notanın oktavında tutularak, yine sağ el yüzük parmağı ile çekilmesi ile elde edilir. Bu teknik, doğal flajöle tekniğindeki sınırlamaları ortadan kaldırdığı ve her perdenin armonik seslerinin kullanımına imkan verdiği için, klasik gitar dağarında birçok örnekte görülmektedir. (Özçakır, 1990: 28)

Şekil 21. Flajöle tekniği, Ronald DYENS. Tango en skai eserinin giriş bölümü

2.3.3. Pizzicato

Gitardan daha boğuk bir ses elde edilmesi amacıyla tellerin köprüye yakın kısmının sağ el ile kapatılıp bas parmak ile çalındığı tekniktir.

Şekil.22 Pizzicato tekniğinin porte üzerinde gösterimi

2.3.4. Glissando

Çalınan bir notadan diğerine sağ el kullanılmadan sol el ile kayarak ulaşıldığı tekniktir. Tarrega gran vals eserinin giriş bölümü

Şekil.23 Glissando tekniğinin porte üzerinde gösterimi.

2.3.5. Legato

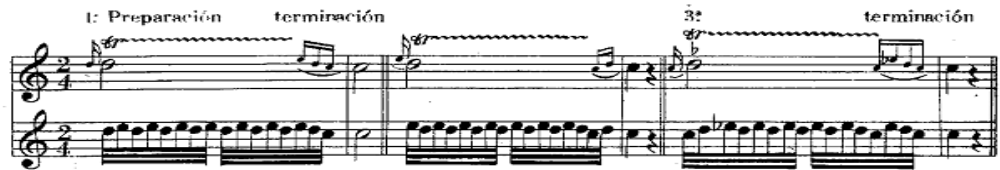
Çalınan iki nota arasında ilkinin sağ el ile çekilip ikinci notanın sesinin sol el yardımı ile elde edildiği tekniktir. Arenas II 1991:9)

Şekil.24 Legato tekniğinin porte üzerinde gösterimi.

2.3.6. Tril

Bir nota ile yarım veya tam ton üstündeki bir notanın ard arda Titretircesine çalındığı tekniktir. (Arenas 1. S:17)

Şekil.25 Tril tekniğinin porte üzerinde gösterimi.

2.3.7. Tremolo

Gitarda artarda aynı üç notanın aynı tel üzerinde çalındığı tekniktir. (Roch, 1917:6)

Şekil.26 Tremolo tekniğinin porte üzerinde gösterimi.

2.3.8. Tirando

Tellerin sağ el parmakları avuç içine doğru çekilerek ve bir üst tele Yaslanmadan çalındığı tekniktir.

2.3.9. Apoyando

Tellerin sağ el parmakları avuç içine doğru çekilerek ve bir üst tele yaslanarak çalındığı tekniktir.” (Çınar, 2006 : 30-31)

“Klasik gitarda eşlik etmede kullanılan ses sınırı ortalama iki buçuk oktavdır. Gitarın genel olarak ses sınırı ise üç oktavdır.” (Özçakır, 1990: 27)

Özçakır, gövdenin tuşe ile onikinci perdenin demiri üzerinde birleştiğini göz önünde bulundurarak, ses sınırının iki buçuk oktav olduğunu belirtmektedir. Bu sınırı belirlemede en büyük etken ise sol el pozisyonunun bu perdeden itibaren değiştirilmek zorunda olmasıdır.

2.4. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, araştırma konusu ile ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılan kuramsal yayın ve araştırmalarla, bu çalışmaya yöntem açısından ışık tutan araştırmalara yer verilmiştir. Yurt içinde ve yurt dışında araştırma konusu ile birebir örtüşen çalışmalara rastlanmamış olması nedeni ile benzerlik taşıyan araştırmalar yer almıştır ve tarih sırası da gözetilerek verilmiştir.

Konuyla ilgili ulusal yazın incelendiğinde güzel sanatlar liseleriyle ilgili özellikle gitar ve makamlarla ilgili konuları incelenmiş, gitar öğretim programı ile ilgili çalışmalar eski olmasına rağmen gitar öğretim programının değişim süreci hakkında

bilgi edinmemize yardımcı olmuştur. Öğretim programında yer alan Türk müziği makamlarının uygulanabilirliği hakkında da sürecin nasıl değiştiği hakkında bilgi edinmemize yardımcı olmuştur. Örneğin Yöndem 1992 yılında yazdığı tezde bazı Türk müziği makamlarının gitara uyarlanabileceğini ifade etmiş, bu konuda eksikliği belirtmiştir. Ancak eksikliğin hala devam ettiği görülmektedir.

Murat Cemil (2003) Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Uygulanan Gitar Eğitiminin Öğrenci Başarısı Açısından Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde başarının bir göstergesi olan notlar tek başına incelenmemiş, başarıyı elde etmede etkili olduğu düşünülen diğer faktörler ve bu faktörlerin başarıyı etkileme biçimlerini de ele almış. Sonuç olarak gitar öğretmenlerinin sayısının yetersiz olduğu, ders yüklerinin fazla olduğu, fiziki şartların yetersiz olduğu, metotların daha çok yabancı kaynaklardan tercih edildiği sonucuna varmıştır.

Alp Er (2012) Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik Bölümlerinde Okutulmakta Olan Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Derslerindeki Türk Müziğine Dayalı Etkinliklere İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” adlı yüksek lisans tezinde, Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik bölümlerinde okutulan ve temel alan dersi durumundaki müziksel işitme okuma ve yazma derslerinde yapılmakta olan Türk Müziğine dayalı etkinlikleri ile bu etkinliklerin yapısını ve genel özelliklerini tespit etmeye amaçlamış, sonuç olarak müziksel işitme okuma ve yazma derslerinde yapılan Türk müziğine dayalı etkinliklerin kuramsal bilgiler, müziksel işitme, okuma, yazma ve yaratma gibi dersin temel çalışma alanları arasındaki ilişkiler göz önünde bulundurmaksızın yapıldığı; bu alanlardaki çalışmalara yeterince yer verilmediği; kullanılan basılı-görsel kaynaklar ile çalgılar ve ses sistemi bakımından okullar arası bir birlikteliğin olmadığı belirlemiştir.

Gökhan Yalçın (2004) Halk Müziğine Dayalı Gitar Öğretimi” adlı yüksek lisans tezinde Türk halk müziğine dayalı bir gitar öğretim metodunun önemini ortaya koymak ve nasıl olması gerektiğini belirtmeyi amaçlamış, yaptığı çalışma sonucunda Halk müziği eserlerinin klasik gitar yorumlarının yok denecek kadar az olduğu, klasik gitar bestecilerinin Türk halk müziğinin ezgisel ve ritmik yapısına uygun eserlere yer vermediklerini tespit etmiş, Türk müziği makamlarına uygun çok seslendirme yöntemlerinin kullanılması önermiştir.

Pınar Şahin (2011) “Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Öğretim Programında Kullanılan Makamların Uygulanabilirliği Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” adlı yüksek lisans tezinde 9. Sınıf piyano öğretim programında yer alan rast ve nihavent

makamlarının uygulanabilirliğini incelemiş, sonuç olarak bu makamlarının çalınmasında öğrencilerin zorluk çektiği, öğrencilerin programda yer alan etüt ve eserleri ezgisel bulmadıkları, sonucuna varmıştır.

Sefa Yeprem (2008) 2.Türkiye Gitar Buluşması kapsamında “Türk Gitar Müziği Çalışmaları” başlıklı konferansta; gitarist ve bestecilerimizin solo gitar için yaptıkları Türk Müziği düzenlemelerinin sayılarının solo gitar için yapılan orijinal kompozisyonlar kadar olmamakla birlikte bir hayli fazla olduğu, Türk Müziği düzenlemelerinde kullanılan polifonik yapıların çok daha belirgin hale getirilebileceği ve bu alanda kompozisyon çalışmalarında ekolleşmeye doğru mesafe kat edilebileceği, üretilen eserlerin çok büyük bir kısmının yayınlanmamış ve profesyonel mekanizmalar içinde hiç seslendirilmediği, bu noktada ülkemizde gitar organizasyonları (konserler, festivaller, televizyon ve radyo programları vs.) ile ilgilenenlerin, yerli gitar kompozisyonları içeren programları ve gitaristleri teşvik etmeleri gerektiği gitar eğitimi veren kurum ve kuruluşların programlarına da bu eserlerin “zorunlu” olarak konulması ve bu kuruluşlarda üretimi için teşvik edici önlemlerin kısa zaman içinde alınması gerektiği sonucuna varmıştır.

Olca Daşer (2007) “Klasik Gitar Eğitiminde Makamsal Türk Halk Ezgilerinin Kullanımı” adlı yüksek lisansında bulgulardan elde ettiği sonuçlar doğrultusunda; besteci ve eğitimcilerimiz Türk halk ezgileri içeren yeni etüt ve eserler üretmeye teşvik edilmelerini ve çağdaş Türk müziğine dayalı metot ve albümler oluşturulmalarını, klasik gitar öğretim programlarında, çağdaş Türk müziği eserlerine daha fazla yer verilmesi gerektiğini, Türk halk müziği renklerini taşıyan eserlerin klasik gitar konser ve yarışmalarında daha fazla yer alması gerektiğini önermiştir

Yurtiçinde yapılan ve araştırmaya ışık tutan çalışmalar genel olarak incelendiğinde; GSL gitar derslerinde uygulanmakta olan Türk müziği makamlarının uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri konusunun incelenmesinin büyük önem taşıdığı görülmektedir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, betimsel (survey) modeline göre yapılmıştır. Geçmişte ya da halen var olan durumu olduğu şekliyle betimleme (açıklama) amaçlanmıştır. “Diğer bir ifadeyle tarama ya da betimsel yöntemle olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışmak temel amaçtır.” (Karasar, 1982: 80; Kaptan,1984: 69)

Çalışma, aynı zamanda nitel bir çalışmadır. “Nitel araştırmanın en temel özelliği, üzerinde araştırma yapılan kişilerin bakış açılarıyla araştırılan olay, olgu, norm ve değerleri incelemeye çalışmasıdır”.(Ekiz,2003:27) “Öte yandan nitel araştırmaların çoğu, araştırdıkları sosyal çevrelerin ayrıntılı bir betimlemesini yapmayı amaçlar.” (Kuş,2003:82)

Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmış, veriler not alma ve ses kaydı yoluyla sistemli bir şekilde toplanmıştır. “Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin ayırıcı özelliği, araştırmacı görüşme sorularını önceden hazırlar; ancak görüşme sırasında araştırılan kişilere kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verir. Bu tür bir görüşmede, araştırılan kişilerin de araştırma üzerine kontrolleri söz konusudur. (Ekiz,2003,S:62;Kuş,2003)

Bu anlamda bu araştırmayla GSL’ lerde çalgı eğitiminin önemli bir unsuru olan gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği makamlarının işlenişine dair öğretmen görüşleri olduğu şekliyle tespit etmek amaçlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu Araştırmanın evrenini; GSL’ lerde görev yapan gitar öğretmenleri oluşturmuştur.

Örneklem gurubunun seçilmesinde yedi coğrafi bölgenin her birinden en az üç GSL’ye ulaşılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler yarı yapılandırılmış(yapılaşmış) görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Bu amaçla öğretmenlerin demagojik özellikleri(Ek.3) ile birlikte araştırmacı tarafından önce 28 sorudan oluşan “Öğretmen Görüşme Formu” hazırlanmıştır.

Hazırlanan görüşme formu için ise şu yol izlenmiştir. Araştırmacı tarafından öncelikle alan taraması yapılmış ve gitar eğitimi veren öğretmenlerle görüşülmüş ve olası gitar eğitimi sorunları tartışılmıştır. Daha sonra araştırmacı elde edilen bilgilerden ve kendi deneyimlerinden de yararlanarak hazırladığı görüşme formunu alan uzmanı 3 kişiye inceletmiş ve aldığı eleştirileri göz önünde bulundurarak yeniden düzenlemiştir. Buna göre; “Öğretmen Görüşme Formu” 21 soruya indirgenmiştir.(Ek: 4) Araştırmaya ilişkin veriler 20 Kasım 2014 ile Mart 2015 tarihleri arasında öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla toplanmıştır.

Araştırma süresince yapılan tüm görüşmeler araştırmacı tarafından birebir gerçekleştirilmiştir. Bu kayıtlar daha sonra çözümlenerek analize tabi tutulmuştur. Analiz, araştırmanın amacı, konusu ve görüşme sırasında yöneltilen sorunlarla bağlantılı bir biçimde oluşturulan kategorilere göre yapılmıştır.

Buna göre;

Veri toplama aracı olarak kaynak taraması ve bire bir görüşme tekniği kullanılmış. Hazırlanan sorular seçilen örneklem gurubundaki öğretmenlere uygulanıp fikirleri değerlendirilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

21 GSL'lerde çalışmakta olan gitar öğretmenleri üzerinden elde edilen veriler analiz edilirken aşağıdaki yol izlenmiştir: İlk olarak elektronik ortamda kaydedilen konuşmalar yazılı metne dönüştürülmüştür. Metinler tekrar tekrar incelenmiştir. Daha sonra kategorilerin belirlenmesine geçilmiştir. Kategorilerin belirlenmesi verilerin sınıflandırılması imkânı sağlamıştır. Sınıflandırma işlemi verilerin inceltmesine (veya sınırlandırılmasına) bulanıklıktan kurtarılıp belirginleştirilmesine katkıda bulunmuştur. Nitekim nitel araştırma ile ilgili yapılan açıklamalarda nitel analizde verilerin indirgenmesinin azaltılmasının ya da sınıflandırılmasının gerekli olduğu belirtilir.(Catteral ve Maclaran, 1997; Craswell, 1994;akt: Kuş,2003:158) Çünkü bu veriler gerçekte ilk elde oldukça geniş kapsamlıdır. Bu nedenle araştırmacının elde ettiği verileri başta oluşturduğu kavramsal çerçeveye ve araştırma sorularına göre analiz etmesi gerekir.

Buna göre öğretmenlerin gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği makamlarına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibi kodlanıp kategorilere ayrılarak toplanmıştır. Diğer bir ifade ile görüşme esnasında bilgilerin kategorik ve sonuçlandırılarak düzenin oluşturulması için aşağıdaki yöntem kullanılmıştır. Gitar öğretmenleri için K1,K2,K3... kodlamaları yapılmıştır.

Bu çalışmada elde edilen veriler için toplam 7 farklı bölgeden 21 GSL gitar öğretmeniyle görüşülmüştür. Görüşme kavramsal çerçeveden hareketle yürütülmüş olup, öğretmenlere gitar eğitimi kapsamında verilen makamsal Türk müziğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla 21 soru sorulmuştur. Sorulara verilen yanıtların analizi aşağıdaki gibidir:

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUM

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		Frekans (f)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	5	23
	Erkek	16	77
Öğrenim Durumu	Doktora	1	4
	Yüksek lisans	3	14
	Lisans	17	82
Okuldaki Görev Süresi	1-5 yıl	8	38
	6-11 yıl	9	42
	12-17 yıl	4	19
Toplam		21	100

4.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Katılımcıların büyük çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır. Erkek katılımcı oranı %77 (16) iken kadın katılımcı oranı %23 (5) tür.

Katılımcıların öğrenim durumlarında lisans mezunları büyük bir çoğunluğu oluşturmaktadır. Lisans mezunları %82(17), yüksek lisans mezunları %14 (3), doktora mezunu ise %4(1) oranındadır.

Katılımcıların GSL'lerdeki görev sürelerine bakıldığında; 1-5 yıl arasında görev yapan katılımcılar %38 (8), 6-11 yıl arasında görev yapan katılımcılar %42 (9), 12-17 yıl arasında görev yapan katılımcılar ise %19 (4) olarak görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık yarısının 5-10 arasında olduğu görülmektedir. GSL öğretmen alım sınavlarında öğretmenin görevde en az üç yıl görev yapıyor olması şartının bulunmasının bu oranı arttırdığı düşünülmektedir.

Tablo 2. Türk Müziğinin GSL Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriğinin Niteliği Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımı

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Katılımcılar	Sayı	%
<i>Türk Müziğinin GSL Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriği teması</i>	Öğrencilerin bilgilerini Türk Müziğine aktarabilme durumları	Tüm katılımcılar	21	%100
	Makam dizilerinin öğretim açısından yeterlik durumları	Tüm katılımcılar	21	%100
	Makam etütlerinin öğretim açısından yeterlilik durumları	K2,K3,K4,K7,K9,K10,K12, K13,K15,K18	10	%47
	Makam eserlerinin öğretim açısından yeterlilik durumları	K2,K3,K4,K7,K9,K10,K12, K13,K15,K18	10	%47
	Türk müziği teorik bilgilerinin öğretim açısından yeterlilik durumları	K2,K3,K4,K7,K9,K10,K12, K13,K15,K16,K18,K21	12	%57
	Türk müziği içeriğine yeterli düzeyde yer verilme durumları	K2,K3,K4,K7,K9,K11,K12, K13,K14,K15,K16,K18,K19, K21	14	%66
	Makam dizilerinin tampere sistemine uygunluk durumları	K1,K2,K3,K4,K5,K7,K8,K9, K11K12,K13,K14,K15,K16, K18,K19,K21	17	%80
	Makam konularında kullanılan gitar tekniklerinin Gitar çalma becerisini etkileme durumu	K2,K3,K9,K11,K12,K13,K14, K16,K18,K21	10	%47

Türk Müziğinin GSL Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriği Temasının Alt temalarına göre dağılımlarına ait bulgular

“Öğrencilerin bilgilerini Türk müziğine aktarabilme durumları” alt teması ile ilgili 21 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. Bu görüşlerden K3, K9 ve K2 Makamsal müziği gitara aktarabildiğini belirtirken, diğer katılımcılar aktaramadıklarını belirtmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler; (K11) “*Komalı sesler Gitar’ da olmadığından diğer derslerde almış oldukları Türk Müziği eğitimi gitara aktaramıyorum*” (K5) “*Diğer derslerde hangi makamları nasıl işledikleri konusunda bir fikrim yok, ancak Gitarda sadece Batı müziği eğitimi veriyorum*” ifadelerini kullanırken, (K3) “*Majör tonlara uygun olan makamları Gitara aktarabiliyorum*” (K2) “*Derslerin müfredatını hazırlayan komisyonların farklı olmasından dolayı senkronizasyonda bir hata olduğu düşünüyorum, ancak öğrencilerin diğer derslerde almış oldukları makamsal müzik bilgisini gitar çalgısına aktarabildiği düşünüyorum.*” ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; öğrencilerin diğer derslerde almış oldukları Türk müziği bilgilerini gitara aktaramadıklarını, öğretmenlerin diğer derslerde yer alan makamların içeriği hakkında yeterince bilgilerinin olmadığını, diğer derslerde yer alan makamsal konularla gitar dersinde yer alan makamsal konuların farklı zamanda işlenmesinin öğretim açısından sorun oluşturduğunu söyleyebiliriz.

Bu bağlamda; diğer derslerde işlenen makamsal konuların gitar dersine yeterince aktarılmadığı, ders konularının paralel bir şekilde işlenmediği düşünülmektedir. Özmenteş (2005) bu konuda; “işitme eğitimi çalgı eğitimiyle paralel olarak yürütülmeli, öğrencilere doğru bir ritim ve ton duygusu kazandırılmalıdır”(s.92)ifadesini kullanmıştır.

“Makam dizilerinin öğretim açısından yeterlilik durumları” Alt temasına ait 21 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. K2, K10 ve K13 Gitar ders kitaplarında yer alan makamların öğretim açısından yeterli olduğunu belirtirken diğer katılımcılar yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K2) “*Gitar eğitiminde bir makamların nazari bilgisinden ziyade o makamın çalınması önemlidir*” (K18) “*Türk müziğinin yaparak, yaşayarak öğrenilmesi gereken bir müzik türü olduğuna inanıyorum. Kişi dinlemediği bir müziği nasıl aktarabilirsin? Batı müziği gibi değil ki sadece notayla çalabilirsin.*” (K7) “*Segah makamını segah yapan komadır.*

Eğer makamsal eserden komayı çıkarırsanız makam makam olmaktan çıkar, aynı hissiyatı vermesi mümkün değildir.” ifadelerini kullanırken, (K13) “ Bir öğrencinin öğrenmesi için yeterli diye düşünüyorum” ifadesini kullanmıştır. Ayrıca (K3) “Süleyman Tarman’ la hazırladığımız bir kitap var makamları hazırladığımız kitaptan öğretmeye çalışıyorum. Ancak yaptığımız çalışma ders kitaplarından farklı olarak makamsal eserlere eşlik etmekle sınırlıdır.” (K11) ise “Gitar edebiyatında Türk müziği makamlarıyla yapılan çalışmanın az olduğunu düşünüyorum. Aslında yeni bir çalışma olmasından dolayı yeterli olmadığını düşünüyorum” ifadesini kullanmıştır.

Bu doğrultuda; gitar ders kitaplarında yer alan makamsal dizlerin makamların ifadesi için yeterli olmadığı, makamların ancak yaparak ve yaşayarak öğrenilebileceği, komalı sesler olmadığı bazı makamların hissiyatını kaybettiği, yeni bir çalışma olduğundan yetersiz olduğu, ancak bazı öğretmenlerin gitar da Türk müziği ile ilgili çalışmalar yaptığı da görülmektedir.

Bu bağlamda; gitar ders kitaplarında yer alan makamsal dizlerin öğretim açısından yeterli olmadığı, komalı seslerin makamın en önemli yapı taşı olduğu, makamların daha çok pratikle öğrenilebileceği söylenebilir.

“Makam etütlerinin öğretim açısından yeterlilik durumları” Alt temasına ait 10 görüş belirlenmiştir. (K2) GSL gitar ders kitabında yer alan makam etütlerinin öğretim açısından yeterli olduğunu belirtirken diğer katılımcılar makam etütlerinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K2) *“Ders kitaplarında makamların bütün özelliklerini taşıyan peşrevler ve saz seimleri bulunuyor olması makamın tanınması açısından yeterlidir”* ifadesini kullanırken, (K12) *“Öğrencinin yaparak ve yaşayarak öğrenmesi gereken bir konuyu sadece kitaptan üstünkörü bir şeylerle öğrenmesi, öğretilmesi mümkün değil bizde değişik materyaller kullanıyoruz”* (K13) *“ Henüz kategorize edilmemiş. Hem halk müziği hem de sanat müziği verilmelidir. Bu ayrım iyi yapılmadığından ikisi de tam olarak öğretilmiyor.”* (K15) *“Sadece bir etüt bir eser verilmiş. Kitapları yetersiz buluyorum. Daha çok kendi kaynaklarımdan faydalaniyorum”* ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; gitar ders kitaplarında yer alan makamsal etütlerin öğretim açısından yeterli olmadığı, ders kitaplarında yer alan Türk müziği programının sistemli

olmadığı görülmektedir. Egzersiz ve etütler; enstrüman ve eser çalmanın temellerini oluşturur. Aynı zamanda deşifreyi ve çalışma aşamasını kolaylaştırması, hızlandırması bakımından oldukça yararlıdır. Bu konuda Fenmen(1997) “öğrenci çalıştığı etütlerin hangi güçlükleri yenmek amacıyla yazıldığını bilmelidir”(s.29) ifadesiyle etüt ve egzersizlerin nasıl olması gerektiğini belirtmiştir.

Bu bağlamda; gitar ders kitaplarında yer alan makamlarla ilgili eksik etüt olmamakla birlikte, makamsal etütlerin ilgili makamı yeterince ifade etmediği, çalım kolaylığı sağlamadığı ve belli bir öğretim sisteminin olmadığı söylenebilir.

“Makam eserlerinin öğretim açısından yeterlilik durumu” alt temasına ait 10 görüş belirlenmiştir. (K2) GSL gitar ders kitaplarında yer alan makam eserlerinin öğretim açısından yeterli olduğunu belirtirken, diğer katılımcılar makamsal eserlerin öğretim açısından yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K2) *“Ders kitaplarında yer alan makamsal eserler örnek niteliğindedir, makamla ilgili eserleri çeşitlendirmek öğretmenle ilgili bir durumdur.”* ifadesini kullanırken

(K9) *“Ders kitaplarında yer alan makamsal eserleri yetersiz olmasından dolayı başka kaynaklar kullanmak zorunda kalıyorum.”* (K7) ise *“Ders kitaplarını kullanmıyorum çünkü seyir özelliğini vermediğini düşünüyorum”* ifadesini kullanmıştır. Ayrıca (K10) *“Ders kitaplarında makamsal eserlere fazla yer verildiğini ve gereksiz olduğunu düşünüyorum.”* ifadesin kullanmıştır.

Bu doğrultuda; gitar ders kitaplarında yer alan makamsal eserlerin öğretim açısından yeterli olmadığı, ders kitaplarında yer alan makamsal eserlerin seyir özelliğini vermediği ve öğretmenlerin farklı kaynaklar kullandığı görülmektedir. Bazı öğretmenlerin ders kitaplarında yer alan makamsal eserleri anlamsız ve gereksiz görmeleri de düşündürücüdür.

Bu bağlamda; ders kitaplarının sadece örnek olduğu, makamsal eserlerin yetersiz olduğu, öğretmenlerin başka kaynaklara ihtiyaç duyduğu, bazı öğretmenlerin makamsal konuları işlemediği söylenebilir.

“Türk müziği teorik bilgilerinin öğretim açısından yeterlilik durumları” alt temasına ait 12 görüş belirlenmiştir. (K2) GSL gitar ders kitabında yer Türk müziği teorik bilgilerinin öğretim açısından yeterli olduğunu belirtirken diğer katılımcılar Türk müziği teorik bilgilerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme

dökümlerinden örnekler: (K2) *“Gerekli olan teorik bilginin verildiğini düşünüyorum, bundan sonrası öğretmenin bilgi ve becerisiyle gelişecektir.”* İfadesini kullanırken (K13) *“Halk müziği ve Sanat müziği konularının ayrı ayrı verilmesi kanaatindeyim. Farklı şekildeki uygulamalarda karışıklıkların olduğu düşüncesindeyim.”* İfadesini kullanmış. (K18) ise *“Yeterli olduğuna inanmıyorum. İyi bir öğrenme için Türk müziğini dinlemesi yaşaması gereklidir.”* Ayrıca (K21) *“Türk müziği teorik bilgilerini yeterli bulmuyorum. Var olan uygulamayı anlamlıda bulmuyorum”* ifadesini kullanmıştır.

Bu doğrultuda; gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği teorik bilgilerinin öğretim açısından yeterli olmadığı, Türk müziği teorik bilgilerinin halk müziğini mi, sanat müziğini mi ifade ettiğinin tam olarak anlaşılmadığı, makamsal müziği dinlemenin daha önemli olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda; öğretmenlerin makamsal müzik ile ilgili teorik bilgilerde halk müziği ve sanat müziği konularının ayrıştırılması gerektiğini düşündükleri ve kavram kargaşası yaşadıkları, Türk müziğinin teorik bilgisinin önemli olmadığı, önemli olanın makamın dinlemesi ve yaşanması olduğu söylenebilir.

“Türk müziği içeriğine yeterli düzeyde yer verilme durumları” Alt temasına ait 14 görüş belirtilmiştir. K2, K11 ve K14 GSL gitar ders kitabında Türk müziği içeriğine yeterli düzeyde yer verildiğini belirtirken diğer katılımcılar yeterli düzeyde yer verilmediğini belirtmişlerdir.

Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K2) *“Kitabın yapısı gereği yeterli olduğunu düşünüyorum”* (K14) *“Türk müziği içeriğine yeterince yer verilmiştir, ancak öğrencilerin Türk müziğine karşı ilgi düzeyleri düşük olduğu için anlatmak biraz zorlanıyorum”* ifadelerini kullanırken, (K12) *“Yeterli düzeyde değil, sadece yüzeysel verilmiş. Bu şekilde olması pek mümkün görülüyor.”* ifadesini kullanmıştır. (K18) *“Aslında kitabın içinde olan makamlar neye göre belirlenmiş onu bilemiyorum, belki biraz daha üzerinde düşünülebilir, tartışılabilir, çok makam yerine Tampere sisteme uygun olan eserler, etütler, diziler kullanılsa belki daha mantıklı olur. Yeterliden ziyade yanlış makamların olduğunu düşünebiliriz”* ifadesini kullanmıştır.

Ayrıca (K16) *“Bence Türk müziğinde eğitim sistemi tam olarak oluşmamış hala usta çırak ilişkisi var. Fazla bile yer verildiğini düşünüyorum.”* (K4) *“Türk müziği makamları Türk müziği enstrümanlarıyla icra edilmelidir”* ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; Türk müziği içeriğine yeterli düzeyde yer verilmediği, verilen içeriğin yüzeysel olduğu, sistemli bir işleyişinin olmadığı ve öğrenci seviyesine uygun olmadığı görülmüştür.

Bu bağlamda; gitar ders kitaplarında Türk müziği içeriğine yeterince yer verilmediği bunun nedeninin ders kitaplarının sadece yol gösterici bir rehber olduğu, makamsal içeriğin hazırlanmasında öğrencilerin seviyelerinin göz ardı edildiği, belirli bir öğretim sisteminin olmadığı, tampere sisteme uygun makamların seçilmesi gerektiği söylenebilir.

“Makam dizilerinin tampere sistemine uygunluk durumları” alt temasına ait 17 görüş belirtilmiştir. K2 Makam dizilerinin tampere sisteme uygun olduğunu belirtirken, K1, K3, K8, K14, K16, K18 Makam dizilerinin tampere sisteme kısmen uygun olduğunu, diğer katılımcılar ise uygun olmadığını ifade etmişlerdir.

Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler: (K2) “*Gitar perdeli bir çalgı olması sebebiyle Türk müziği makamlarında yer alan komalı seslerin yedirilmesi (örneğin: Bir koma si bemol, si naturel sese aktarılması) sonucu olabilecek en uygun bir şekilde sokulmuştur. Ve doğru olduğunu düşünüyorum.*” ifadesini kullanırken, (K13) “*Dayatılmış bir uygulama olduğunu düşünüyorum. Bu uygulamanın gitar çalgısından ziyade Türk müziği Çalgıları ile daha iyi ifade edileceğini düşünüyorum. Gitarla yapılan bu eğitimin askıda kaldığı ve anlamsız olduğu kanaatindeyim.*” (K15) “*Gitar Türk müziği enstrümanı olmadığı için Türk müziğini ifade ettiğini düşünmüyorum. Örneğin sibemol2 basamıyoruz. Ya da diğer komalı sesleri basamıyoruz. Ancak olduğu kadar yapmaya çalışıyorum.*” ifadelerini kullanmışlardır.

Ayrıca, (K1) “*Halk müziği uygun olabilir ancak sanat müziğinin uygun olduğunu düşünmüyorum.*” (K3) “*Birkaç makamda olabilir. Örneğin kürdi makamı donanımsal olarak batı müziğine yakın olduğu için ifade etmede herhangi bir sorun teşkil etmiyor. Ancak makam demek renk demektir. tampere sistemde de olmadığı için kanımca olmuyor.*” (K18) “*Bazı makamlar olabilir, mesela Ahmet Kanneçi’ nin düzenlemeleri var bazılarını çalıştırıyorum ve verimli olduğunu da düşünüyorum, ancak bunları çalabilecek öğrenci 3-5 yılda bir ancak çıkabiliyor*” ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği makamlarından içerisinde koma bulunmayan makamların gitar çalgısıyla icrasında sorun yaşanmazken,

içeriğinde koma bulunan makamların gitar çalgısıyla yeterince ifade edilmediği, bazı öğretmenlerin Türk müziği içeriğiyle ilgili farklı kaynaklardan yararlandığı ancak öğrenci seviyelerinin eserleri çalma konusunda yetersiz olduğu, gitarın bir Türk enstrümanı olmadığından makamları yeterince ifade edemediği düşünülmektedir.

Bu bağlamda; Tampere sisteme uygun makamların öğretiminde herhangi bir sorun yaşanmadığı, ancak içerisinde koma bulunan makamlar her ne kadar tampere sisteme uygun hale getirilmişse de (komalı seslerin en yakın natürel seslere aktarılması) bu makamların anlamını kaybettiği ve yeterince ifade edilemediği söylenebilir. Aynı doğrultuda Yılmaz (2010) “Geleneksel Türk Müziği makam seslerinin verilebilmesi, koma seslerinin yerinde ve kararınca kullanılmasına bağlıdır. Çok sesli yapmak istenilirse pek çok makamdan, usulden ve ezgiden vazgeçmek gerekecektir” (s.37) ifadesini kullanmıştır.

“Makam konularında kullanılan gitar tekniklerinin gitar çalma becerisini etkileme durumları” alt temasına ait 10 görüş belirtilmiştir. K2, K11, K16, K18, K21 makam konularının gitar çalma becerisini kısmen de olsa geliştirdiğini ifade ederken K3, K9, K12, K13, K14 geliştirmedeğini ifade etmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler: (K16) “*Türk müziği ezgisel anlamda zengin olduğundan dolayı doğaçlama tekniğini geliştirebilir. Onun dışında makam kullanmak yerine kilise modları uyarlanırsa daha iyi olabilir. Hicaz bir şarkıyı olduğu gibi yazmak teknik ve ezgisel olarak geliştirmez bence. Ritimsel anlamda da geliştirdiğini düşünüyorum.*” (K21) “*Solo anlamında faydası oluyor. Sonuçta duydukları eserler kendilerinden bir parça ancak çok sesli olmayınca anlamı da kalmıyor. Ritimsel anlamda da faydası var. 7/8 ,5/8 9/8 lik ritimleri daha iyi anlıyorlar ama oda piyasa anlamında yada sadece halk müziği anlamında bazı eserler.*” İfadelerini kullanırken, (K13) “*Bence çok ta etkilemiyor. Klasik gitar eğitiminde zaten bir sürü teknik var. Gitar öğrencileri ritim gitar çaldığında ancak oluyor. Türk müziğini çalarken öğrenciye bir şey kattığını düşünmüyorum.*” (K3) “*Hayır sadece M.İ.O.Y dersinde gösterilenleri anlatmaya çalışıyorum ancak pratik olarak değil sadece teorik olarak gösteriyorum. Teknik olarak bir faydası olduğunu düşünmüyorum.*” ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; Türk müziğinin ezgisel anlamdaki zenginliğinin öğrencilerin doğaçlama tekniğini geliştirdiği, Türk müziğinde yer alan farklı ritim yapılarının öğrencilerin ritimleri daha iyi anlamasını sağladığı ancak yeterli olmadığı görülmüştür.

Bu bağlamda; Türk müziğinin çok sesli olmamasından dolayı gitar çalma becerisini geliştirmede sınırlı olduğu, makam konularında kullanılan gitar tekniklerinin gitar çalma becerisini doğaçlama tekniği ve Türk müziği içerikli ritimlerin icrasını kısmen etkilediği, ancak yeterli olmadığı söylenebilir.

Tablo 3. Türk Müziğinin GSL Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriğinin Niceliği Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımı

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Katılımcılar	Sayı	%
Türk Müziğinin GSL Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriğinin niceliği	Makamsal dizi, etüt ve eserlerin sayısal olarak yeterlilik durumları	K2, K3, K4, K9, K10, K11, K12 K12, K13, K14, K15, K16, K18 K19	15	%71
	Türk müziği ile ilgili ek kaynaklara ihtiyaç duyma durumları	K1, K2, K3, K5, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K18, K19, K20, K21	17	%80
	Konser yada dinletilerde makamsal eser bulma durumları	K1, K2, K4, K10, K11, K12, K14 K15, K16, K18, K19, K20, K21	13	%61

4.2. Türk Müziğinin GSL Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriğinin Niceliği Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımına Ait Bulgular

“Makamsal dizi, etüt ve eserlerin sayısal olarak yeterlilik durumları” alt teması ile ilgili 14 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. Bu görüşlerden K2 Makamsal dizi, etüt ve eserlerin yeterli olduğunu belirtirken, K11, K13, K14 ve K16 sayısının yetersiz olduğunu ancak önemli olan sayının değil içeriğinin önemli olduğunu, K10 ve K19 ise gereksiz olduğunu, diğer katılımcılar yetersiz olduğunu belirtmişleridir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K2) “Etüt ve eserlerin sayısı neler çalışılması göstermek içindir. Bu bir repertuar değil öğretici bir metot niteliğindedir. Öğretmenin bunu çeşitlemesi çok daha doru olacaktır. Tamamen kitaba bağlı olmak zaten mümkün değildir bunun diğer derslerde de geçerli olduğunu düşünüyorum, kaldı ki bu müzikte çok daha değişiklik göstermektedir. Öğrencilerin seviye farklılıklarına göre öğretmen bunu çoğaltabilir de azaltabilir de. Ben yeterli olduğunu düşünüyorum” ifadesini kullanırken, (K13) “Belli bir standartta

tutturulması bence hata olmuş. Kemanda farklı gitarda farklıdır. Kemanda hüzzam çalabilirsin ancak gitarda bu mümkün değil bence sayının çok önemi yok.” (14) “Aslında sayısal olarak değil de içerik olarak zenginleştirilse daha iyi olduğu diye düşünüyorum” ifadelerini kullanmış; (K19) “Evet yeteli hatta fazla yer bile verildiğini düşünüyorum aslında gerekli olmadığını da düşünüyorum” ifadesini kullanmıştır. (K9) “Hayır yeterli olduğunu düşünmüyorum. Kitaba baktığımızda bir etüt ve bir eser yazılmış mesela şarkılara yer verilmemiş. Sadece rast ve peşrev var başka bir şey yok” ifadesini kullanmıştır.

Bu doğrultuda; gitar ders kitaplarında yer alan makamsal dizi, etüt ve eserlerin sayıca yetersiz olduğu, makamsal dizi, etüt ve eserlerin sayısından ziyade içeriğinin yetersiz olduğu, makamsal müziğin tüm enstrümanlarda ifade edilemeyeceği görülmüştür.

Bu bağlamda; ders kitaplarının sadece rehber olduğu bir repertuar kitabı olmadığı, perdesiz enstrümanlarda makamların daha iyi ifade edilebileceği, sayısal olarak değil içerik olarak zenginleştirilmesi gerektiği söylenebilir. Ayrıca bazı öğretmenlerin makamsal konuları gereksiz görmeleri düşündürücüdür.

“Türk müziği ile ilgili ek kaynaklara ihtiyaç duyma durumları” alt teması ile ilgili 17 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. Katılımcıların tamamı Türk müziği ile ilgili ek kaynaklara ihtiyaç duyduğunu belirtmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler: (K3) “Ahmet Kanneci’ den kaynak istedim ondan bakıyorum. Bir de kendi yazdıklarımız var onlardan faydalaniyorum. Ancak onlarda öğrencilerin çalacağı seviyede değiller. ve sorun yaşıyoruz.(K8) “İsteyen öğrencilere türkü düzenlemeleri vardı onları verdim.” (K14) “ Bir iki tane eser baktım ama onlarda öğrencilerin çalabileceği eserler değil zor eserler ve öğrenciler gerçekten zorlanıyor.” (K19) “Sadece Ricardo Moyano’nun düzenlemelerine bakmıştım onlarda öğrencilerin çalamayacağı eserler bence.”(K21) “Başlangıç için ağırlıklı olarak Sadık Yöndem’ in yazdığı kitabı kullanıyorum. Onun dışında Arenas ve Fernando Sor’un kitaplarını kullanıyorum.Onlardan faydalaniyorum. Eserleri de internetten buluyorum. Türk müziği eserleri çok az neredeyse yok denecek kadar.” ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; öğretmenlerin makamsal müzik ile ilgili ek kaynaklara ihtiyaç duyduğu, öğrencilerin seviyelerine uygun eser bulmakta sorun yaşadıkları ve yeterli sayıda eser bulamadıkları görülmüştür.

Bu bağlamda; öğretmenlerin kendi çabalarıyla Türk müziği repertuarı araştırdıkları ancak buldukları eserlerin teknik anlamda öğrencileri zorladığı söylenebilir. Brown(1996) bu konuda “Öğrencinin başarısını geliştirmek için uygun kitaplardan geniş bir repertuar oluşturmak, gelişmenin her aşamasında öğretmenin en zorunlu görevidir” (s.36) ifadesini kullanmıştır.

“Konser ya da dinletilerde makamsal eser bulma durumları” Alt temasına ile ilgili 13 katılımcı görüş belirtmiştir. Katılımcıların tamamı GSL ders kitaplarında konser ya da dinletilerde çalmaya uygun eserlerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:(K1) *“Gitarla ilgili genelde tek sesli eserlere yer verilmiş. Kitaptaki eserler çok sesli yapılırsa belki anlamlı olur.”* (K11) *“Bende gitar için düzenleme yapıyorum ancak kitaptaki konuları işlemiyorum. Kendim yaptıklarımla çalışıyoruz.”* (K12) *“Konserlerde Türk müziği eserlerini seslendiriyoruz. Mesela Katibim adlı eseri seslendirdik. İnsanların da hoşuna gidiyor, öğrenciler için de iyi oluyor. Ancak eserlerin yine de yetersiz olduğunu düşünüyorum.”*(K21) *“Tam olarak bakamadım. Ancak dediğim gibi Sadık Yöndem’ in düzenlemeleri var onlara bakıyoruz. Daha çok batı müziği çalıyoruz. Tabi gönül ister ki Türk müziği düzenlemesi olsun da çalalım. Bende Türk müziği kökenliyim. Ancak maalesef düzenlemeler çok az”* ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; öğretmenlerin konser ya da dinletilerde makamsal eser seslendirmede istekli oldukları, gitarla çalınabilecek eserlerin sınırlı olduğu, ders kitaplarında yer alan eserlerin yetersiz olduğu görülmüştür.

Bu bağlamda; konser ya da dinletilerde gitarla çalınabilecek eserlerin yetersiz olduğu söylenebilir.

Tablo 4 GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğinin öğrencilerin ilgi ve istek boyutu temasının alt temalarına göre dağılımı

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Katılımcılar	Sayı	%
Türk Müziğinin Öğrencilerin ilgi ve istek boyutu teması	Öğrencilerin makamsal müziğe yaklaşım durumları	K1,K2,K3,K5,K8,K9,K11 K12,K13,K14,K15,K16 K18,K19,K20,K21	16	%76
	Sınıf ve cinsiyet farklılıklarına göre makamsal müziğe yaklaşım durumları	K2,K3,K5,K6,K7,K9,K10 K11,K12,K13,K14,K15 K16,K17,K18,K19,K20, K21	18	%85
	Hazır bulunmuşluğa göre makamsal müziğe yaklaşım durumları	K3,K7,K9,K11,K12,K13 K14,K18	8	%38
	Konser veya dinletilerde Makamsal müziğe ilgi durumları	K2,K3,K6,K8,K10,K11 K12,K13,K14,K15,K17 K18,K19,K21	14	%66
	Türk müziği üzerine besteleme yada düzenleme durumları	K2,K3,K4,K5,K6,K7,K8, K10K13,K14,K16,K18, K20,K21	14	%66

4.3. GSL Gitar Ders Kitaplarında Yer Alan Türk Müziği İçeriğinin Öğrencilerin ilgi ve istek Boyutu Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımına Ait Bulgular.

“Öğrencilerin makamsal müziğe yaklaşım durumları” alt teması ile ilgili 16 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K1) “Öğrencilerin Türk müziğinden anladığı popüler eserlerdir. Onun ötesine geçemiyoruz.” (K2) “Kendim Türk müziği eğitimiyle başladım müziğe ve öğrencilerin de Türk müziğinden keyif aldığını gördüm ancak repertuar sorunu hala mevcut. Türk bestecilerininin makamsal besteler veya düzenlemeler yapmasıyla bunun aşılacağını düşünüyorum.” (K5) “Öğrencilerin katı bir tutumları yok aslında bu birazda bizlere bağlı Biz öğrencilere neyi sevdirecek onu çalıyor. Eğer ben Türk müziğine yatkın bir öğretmen olsaydım onu severlerdi. Mesela Koyunbabayı Tarrega’ nın eserlerinden

daha çok seviyorlar.” (K13) “Klasik gitar eğitimi gerçekten çok zor. Bunu cazip hale getirmek lazım. Türk müziği de bu yöntemlerden biri. Öğrenciler Şarkı ya da türküleri klasik gitar formatında çalmayı seviyor ve istiyor maalesef seçeneklerimiz az, bu anlamda eserler çok az olanlarında çalması çok zor gerçekten.” (K18) “Tabi ki çocukların Türk müziği çalmaları hoşlarına gidiyor, Ancak dediğim gibi eserler yok denecek kadar az, ya da çok zor oluyor.”

Bu doğrultuda; öğrencilerin Türk müziğine ilgilerinin olduğu, öğretmenlerin makam öğretme konusunda istekli oldukları, ancak Türk müziği ile ilgili yeterli materyalin bulunmadığı, öğrencinin Türk müziğine ilgisinin öğretmenle ilişkili olduğu görülmüştür.

Bu bağlamda; her ne kadar öğrencilerin Türk müziğini ilgisi görülse de bu ilgi popüler müziklere eşlik anlamında olduğu ve öğrencilerin Türk müziğini tam olarak anlamadığı, kaynak sorunu yaşandığı söylenebilir.

“Türk müziği içeriğine sınıf ve cinsiyet farklılıkları yaklaşım durumları” Alt teması ile ilgili 18 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. K9, K12, K16, K19 öğrencilerin zamanla Türk müziğine ilgilerinin azaldığını belirtirken diğer katılımcılar, arttığını belirtmişlerdir. K3 kız öğrencilerin daha ilgili olduğunu belirtirken diğer katılımcılar erkek öğrencilerin daha ilgili olduğunu belirtmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K2) “Geldiklerinde çok bilgi sahibi olmadıklarını görüyorum. Ama zamanla daha ilgili olduklarını söyleyebilirim.” (K3) “12 sınıflarda ilgi daha fazla oluyor. Mesela sas 4 akorunu soran ve öğrettiğim öğrencilerim var.” (K14) “12. sınıfların biraz ilgisi var ancak dediğim gibi o da Türk müziği değil daha çok basit popüler eserler olarak bakıyorlar yani akor eşlik gibi.” (K18) “Üst sınıflara doğru gidildikçe çalabilmenin de verdiği bir güvenle ilgi artıyor. Gerek halk müziği eserlerine eşlik olsun gerekse bilinen parçaların popüler olması ilgiyi artırıyor” ifadelerini kullanırken, (K12) “Öğrenciler ilk geldiklerinde Türk müziğini çalacağım diye geliyor. Ancak klasik müzikte yol alınca çok fazlasıyla etkileniyor Türk müziği öğrenmek yerine batı müziğinde ilerlemek istiyor dediğim gibi aksak ritimler çok zorluyor. Türk müziği de müfredat ta yeterince olmadığı için batı müziğini çalmayı tercih ediyor. Batı müziğinde

daha fazla yol kat ediyoruz.” (K16) “Doğuda olduğumuz için TSM ya da THM alt yapısıyla geliyor. Gitarı tanıdıktan sonra batı müziğine ilgisi daha fazla oluyor.” (K19) “İlk geldiklerinde daha hevesli oluyorlar ancak daha sonra batı müziği eserleri çalma konusunda daha istekliler” ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; öğrencilerin zamanla Türk müziğine ilgilerinin arttığı, ancak öğrencilerin ilgilerinin makamsal müzikten ziyade popüler müziğe yöneldiği, bazı öğrencilerin Türk müziğini icra etmekte zorlandığı bu sebeple batı müziğine ilgilerinin arttığı ayrıca erkeklerin kızlardan daha fazla Türk müziğine ilgi duydukları görülmüştür.

Bu bağlamda; erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla Türk müziğine ilgi duydukları, üst sınıflara geçtikçe öğrencilerin Türk müziğine karşı ilgilerinin arttığı ancak tam olarak Türk müziğini algılayamadıkları, bazı öğrencilerin ise Türk müziği beklentileri farklı olduğundan ilgilerinin azaldığı söylenebilir.

“Türk müziği içeriğine hazır bulunmuşluk açısından yaklaşım durumları” alt teması ile ilgili 8 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. K3, K7, K11, K18 daha önce Türk müziği ile ilgilenen öğrencilerin makamsal müziğe daha yatkın olduğunu belirtirken diğer katılımcılar aksi yönde ifadeler kullanmışlardır. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K3) *“Daha önce bağlama çalan bir öğrencim vardı o ilgili diğerlerine göre, mesela işitme dersinde de değişik Türk müziği etütleri getiriyor.” (K7) “Sosyoekonomik durumu kötü olan yerlerden gelenler daha ilgili diğerleri değil.” (K11) “Daha önce Türk müziğiyle ilgilenenler tabii ki daha ilgili oluyor. Ancak daha önce bilgisi olan pek çıkmıyor” ifadelerini kullanırken, (K9) “Yani dediğim gibi Türk müziğinden anlaşılan buralarda popüler müzik olarak biliniyor o sebeple gitara yaklaşımları Türk müziği açısından yanlıştır diye düşünüyorum.” (K14) “Öyle bir öğrencim olmadı henüz. Birde burada makamdan çok düğün çalgıcılığından gelen öğrenciler var bu öğrencilerin gelişmeleri gerçekten zor gibi” ifadelerini kullanmışlardır.*

Bu doğrultuda; daha önce Türk müziği ile ilgilenen öğrencilerin çok az sayıda olduğu, Türk müziği ile daha önce ilgilenen öğrencilerin ilgilenmeyen öğrencilere nazaran daha ilgili oldukları ancak daha çok yanlış bilgilerle geldikleri ve bununda gitar eğitiminde olumsuzluklara yol açtığı görülmüştür.

Bu bağlamda; okul öncesinde Türk müziği ile ilgilenen öğrenci sayısının oldukça düşük olduğu, Türk müziği ile daha önce ilgili olanların ise Türk müziğini tam olarak algılayamadıkları bu durumda Türk müziği eğitiminde sorunlara yol açtığı söylenebilir.

“Konser veya dinletilerde Türk müziğinin icrasının ilgi durumları” alt teması ile ilgili 14 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. K3, K14, K19 konser ya da dinletilerde öğrencilerin makamsal müzik icra etmede isteksiz olduğunu belirtirken diğer katılımcılar, öğrencilerin istekli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler: (K3) “*Yan flüt-gitar, keman-gitar gibi yaptık Ancak Türk müziği ile ilgili bir şey yapmıyoruz.*” (K19) “*Öğrencilerin makamsal müzikle herhangi bir ilgisi ve isteği yok.*” (K2) “*Her konserde yer vermeye çalışıyoruz. İlgilerinin oldukça fazla olduğunu söyleyebilirim.*” (K6) “*Hicaz mandıra çaldık, nikriz sirto çaldık. Bunlar hoşlarına gidiyor.*” (K18) “*Kitaplardaki makamlardan çok, dediğim gibi tampere sisteme uyarlanmış (Ahmet Kanneci'nin) düzenlemelerini ve ona benzer eserleri çaldırıyorum. Ancak oda her zaman mümkün olmuyor. Onun dışında halk müziğine eşlik etme anlamında gitar kullanılıyor.*” ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; öğrencilerin konser veya dinletilerde Türk müziğinin icra etmede ilgili oldukları, öğretmenlerin dinleti ve konserlerde Türk müziği makamlarına yer verdiği ve bunun öğrencilerin ilgisini arttırdığı, ders kitaplarında çok sesli Türk müziği eserlerinin yeterli olmadığı bu sebeple öğretmenlerin farklı kaynaklardan faydalandığı görülmüştür.

Bu bağlamda; Türk müziği makamlarıyla ilgili gitara uyarlanmış yeterince eser bulunmamasına rağmen öğretmen ve öğrencilerin konser ve dinletilerde Türk müziği icra ettikleri söylenebilir. Bazı öğretmenlerin konser veya dinletilerde Türk müziğine hiçbir şekilde yer vermemesi düşündürücüdür.

“Türk müziği besteleme ya da düzenleme durumları” Alt teması ile ilgili 16 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. K2, K3, K5, K6, K20, K21 öğrencilerin Türk müziği ile ilgili kısmen düzenleme ya da besteleme çalışmaları olduğunu

belirtirken diğer katılımcılar, olmadığını belirtmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K2) “Daha önceki zamanlarda ek derslerin yapıldığı zamanda 120 müzik öğrencisinden belki bir öğrenci beste yapmakla uğraşıyordu. Ancak şimdi öğrenciler ancak öğrenme ve icra etme ile ilgilenabiliyorlar. Öğrencilerin kaygılarının da artması buna yol açabiliyor.” (K3) “Bağlama çalan öğrencim biraz ilgileniyor ancak diğerleri pek ilgili değiller.” (K6) “Her öğrenci o düzeye gelemiyor. Geçen sene bir öğrenciyle düzenleme yapmıştık ondan başka yok” ifadelerini kullanırken, (K4) “Hayır yok. Diziyi sormaktan öteye gitmiyorlar.” (K14) “Sadece son sınıflar akorlarla uğraşiyor. Onun ötesinde bir şey yok.” (K18) “Sistem değiştikten sonra öğrenci kalitesinde ciddi bir düşüş oldu. Ben henüz beste yapan görmedim, sadece bazı eserlere eşlik etmek isteyen ve çaba harcayan öğrenciler var. O da oldukça az” ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; öğrencilerin Türk müziği ile ilgili besteleme ya da düzenlemeye ilgilerinin olmadığı, bu yeterliliğe sahip öğrencilerin çok nadir olduğu, değişen öğretim programından dolayı öğrencilerin genel anlamda seviyelerinin düştüğü görülmüştür.

Bu bağlamda; öğrencilerin Türk müziği besteleme ya da düzenlemeye ilgilerinin olmadığı, ilgilenen öğrencilerin ise sadece eserlere eşlik anlamında ilgi duydukları, çalgı ders saatlerinin az olmasından dolayı besteleme ya da düzenleme çalışmalarına yeterli zamanın ayrılamadığı söylenebilir.

Tablo 5 Türk Müziği İçeriğine Dair Diğer Görüşler Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımı

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Katılımcılar	Sayı	%	
Türk Müziğini içeriğine dair diğer görüşler	Makamsal müziğin icrasında yaşanan zorluk durumları	K1,K2,K3,K7,K10,K11 K12,K15,K16,K18,K21	11	%52	
	Ders konularının öğretim yaklaşım yeterliği durumları	K1,K2,K3,K4,K7,K9,K11 K12,K13,K15,K16,K21	12	%57	
	İcraya yönelik eserlerin bulunma durumları	K1,K2,K3,K4,K10,K11,K13 K15,K16,K17,K18,K20,K21	13	%61	
	Lisans eğitiminde edinilen Türk müziği bilgisinin yeterli bulunma durumları	Katılımcıların tamamı	21	%100	

4.4. Türk Müziği İçeriğine Dair Diğer Görüşler Temasının Alt Temalarına Göre Dağılımına Ait Bulgular.

“Gitar eğitiminde makamsal müziğin icrasında gitar çalgısına özgü yaşanan zorluklar.” Alt teması ile ilgili 11 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. K15 makamsal müziğin icrasında gitar çalgısına özgü herhangi bir zorluk yaşamazken diğer katılımcılar, aksi yönde fikir belirtmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K15) “Çok zorluk yaşamıyoruz. Diğer derslerde gördüklerinden dolayı fazla sıkıntı yaşamıyoruz.” ifadesini kullanırken, (K2) “Tampere sistem olması. Türk müziğinde bir komanın bile çok önemli olduğu aşikâr gitarda öyle bir sıkıntı yaşıyoruz.” (K3) “Geçişlerde zorluk çekiyorlar mesela hicazda 5 li atlamada sıkıntı oluyor Türk müziği tekniği farklı olduğu için sıkıntı oluyor. Parmak numaralarını yazarak alıştırmaya çalışıyoruz.” (K11) “Halk müziğiyle ilgili tez çalışmam oldu. En büyük sorun belli bir sistematüğün olmaması. Batı armonisi sorun olmuyor ancak Türk müziği armonisi zor oluyor.” (K12) “Akademik anlamda çocuklara anlatabileceğimiz bir kaynak yok. Hem de biz bu konuda yeterince eğitim almadık. % 90 Türk müziğine karşı bir nesil olarak yetiştirildik. Tampere sistem olması.” ifadesini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; komalı seslerin basılamamasından dolayı makamların ifade edilmediğini, parmak numaraları yazılı olmamasından kaynaklı sorunlar yaşandığı, öğretmenlerin lisans düzeyinde Türk müziği makamlarının gitarla icrası ile ilgili eğitim almadıkları görülmüştür.

Bu bağlamda; gitar eğitiminde makamsal müziğin icrasında gitar çalgısına özgü zorluk yaşandığını, teknik anlamda zorluk yaşandığı, öğretmenlerin makamsal konularda yeterli eğitimi almadıkları, Türk müziğinin gitar ile icrasında belli bir sistematüğün olmadığı söylenebilir.

“Türk müziği içeriğine ilişkin konularda öğretim yaklaşımının yeterli olduğunu düşünüyor musunuz” alt teması ile ilgili 12 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. K2 Türk müziği içeriğine ilişkin konularda öğretim yaklaşımının yeterli olduğunu belirtirken diğer katılımcılar, aksi yönde fikir belirtmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler:

(K2) “Evet yeterli olduğunu düşünüyorum. Sonuçta ders kitabı bir repertuar kitabı değil yol gösterici bir kaynaktır. Her şeyi kitaptan beklemenin yanlış olduğunu düşünüyorum” ifadesini kullanırken, (K1) “Halk müziği uygun olabiliyor ancak sanat müziği için bunu söylemek pek mümkün değil.” (K4) “Eğer eserler çok sesliliğe aktarılsa güzel olur ancak burada da koma sıkıntısı başlıyor. Eserler komasız olunca gerçekten anlamını yitiriyor.” (K7) “Tamamen yanlış olduğunu düşünüyorum. Makam ifade eden komaların olmaması makamın karakterini göstermediğinden yeterli olmadığını düşünüyorum.” (K13) “Hayır doğru değil dediğim gibi öğrenci seviyesine inilmeli başka türlü zor oluyor gerçekten. Kademeli olarak ilerleyen eserler yok.” ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; öğretim programının öğrencilerin seviyesine uygun olmadığı, komalı seslerin gitarın yapısından dolayı uygulanamadığı, çoksesli eserlerin yetersiz olduğu ve öğretim programı hazırlanırken öğrencilerin sınıf farklılıkları göz önünde bulundurulmadığı görülmüştür.

Bu bağlamda; Türk müziğine ilişkin konularda öğretim yaklaşımının yeterli olmadığı, makam öğretiminde sistemsal hatalar olduğu ve makamların yeterince ifade edilemediği söylenebilir.

“Gitar ile icra etmeye yönelik Türk müziği eseri bulmakta zorluk çekiyor musunuz” alt teması ile ilgili 13 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. Katılımcıların tamamı Türk müziği eserleri bulmaktan ziyade, öğrencilerin seviyesine uygun eser bulmanın zor olduğunu ifade etmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler: (K2) “Eserleri bulmaktan çok yeterince eser olmadığını düşünüyorum bunun zamanla artacağı düşüncesindeyim. Sonuçta bu tür çalışmalar yeni yeni yapılmaya başlandı.” (K11) “Yapılan çalışmalar var bende bu konuda çalışma yaptım, ancak bir sistematik henüz oturmuş değil. Sadece birkaç eser var onlarında yetersiz olduğunu düşünüyorum.”(K13) “Eser sayısı çok değil aslında eserler internetten bulunabiliyor ancak seviyeye uygun bulmak zor.” (K15) “Bulmakta zorluk yaşıyoruz. Sadece hocalarımızdan elde ettiğimiz bazı eserler var elimde onları gösteriyorum öğrencilere” ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; gitar ile icra etmeye yönelik öğrencilerin çalabileceği sevide Türk müziği eseri bulmakta zorluk yaşandığı, bulunan eserlerin yetersiz olduğu, var

olan eserlerin öğrencilerin seviyesine uygun olmadığı ve bazı öğretmenlerin bu konuda çalışma yaptığı görülmüştür.

Bu bağlamda; her ne kadar gitar ile icra etmeye yönelik eserleri bulmada sorun yaşandığı belirtilse de bu çalışmaların yeni olduğu göz ardı edilmemelidir.

“Lisans eğitiminde edinmiş olduğunuz Türk müziği bilgisini yeterli buluyor musunuz” alt teması ile ilgili” katılımcıların tamamı lisans düzeyinde almış oldukları Türk müziği eğitiminin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Bu alt temaya ait görüşme dökümlerinden örnekler: (K7) *“Yeterli bulmuyorum. Sadece bir dönem eğitim aldık, gördüğümüz eğitim ise temel makamlardı.”* (K9) *“Türk müziği makamları işledik. Ancak gitarla makamların icrasına yönelik eğitim almak ayrı bir durum. Makamlarla ilgili eğitim almış olsaydık belki daha iyi olurdu bizlerde olaya daha hâkim olurduk.”* (K14) *“Türk müziği makamları gördük ancak bu şekilde değildi tampere sisteme uygun makamların eğitimini aldık. Gitar dersinde ise hiç makamsal konuların eğitimini almadık. Sadece batı müziği eğitimi aldık. Yeterli bulmuyorum.”*(K21) *“Hayır yeterli değil. Ancak kendim epey ilgiliyim Bağlama da çalışıyorum. Lisans eğitiminde ki Türk müziği eğitimi alsak ta çok faydası olacağını düşünmüyorum”* ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; öğretmenlerin almış oldukları Türk müziği bilgisinin yetersiz olduğu, gitar eğitiminde ise makamlarla ilgili eğitim almadıkları ve lisans düzeyinde almış oldukları Türk müziği ders saatinin yetersiz olduğu görülmüştür.

Bu bağlamda; öğretmenlerin tamamının lisans düzeyinde almış oldukları Türk müziği eğitiminin yetersiz olduğunu ve gitar dersinde Türk müziği makamlarını işlemedikleri söylenebilir. Bu konuda Yalçın(2013) Türk Müziği Çok Seslendirme ve Eğitim Müziği Dağarı derslerinde gitara yönelik yapılacak çalışmaların artırılması gereklidir. Bu çalışmalar, çok sesli Türk müziği eserlerinin gitar düzenlemelerinin nicelik ve nitelik bakımından artmasına katkıda bulunacaktır” (s.20) ifadesini kullanmıştır.

Katılımcılardan gitar eğitiminde makamsal müziğin öğretimine dair düşünceleri istenmiştir. (K1) “*Sanat müziği eserleri yerine halk müziği eserleri konulabilirdi.*” (K2) “*Bakanlığın bestekârlar ve akademisyenlerle işbirliği yapıp her enstrümanın yapısına uygun makamların oluşturulacak komisyon tarafından belirlenmesi gerektiğini düşünüyorum.*” (K4) “*Daha düzgün etütler ve basitleştirilmiş eserler olmalı.*” K6) “*Tampere sistemde ben bunun (makamsal müziğin) yapılmasının bir manası olduğunu düşünmüyorum.*” (K7) “*Okullarda kesinlikle olmalı buda Türk müziği branşı olan öğretmenler tarafından sadece Türk müziği dersi adı altında olmalı.*” (K9) “*Açıkçası ben Türk müziği makamlarının gitar müfredatına bu şekilde girmesine taraf değilim. Türk müziği makamları Türk müziği enstrümanlarıyla çalınmalı.*” (K11) “*Şu an yapılanların denemeler olduğu kanaatindeyim. Ama güzel noktalara ulaşacağını düşünüyorum.*” (K12) “*Gerekli olduğunu düşünmüyorum, bağlama gibi güzel bir enstrümanımız var kanun, ut, tambur gibi enstrümanlar var bence gitar yerine bu enstrümanlarla Türk müziği icra edilmeli kendi doğallığında devam etmeli.*” (K16) “*Bence Türk müziği eğitimi üniversitelerden başlamalı. Öz müziğimizi bilmezsek başka bir şeyde başarılı olmamız mümkün değil.*” (K18) “*Daha çok, çalınabilecek eserin olması gerektiğini düşünüyorum (tampere sisteme uygun)*” ifadelerini kullanmışlardır.

Bu doğrultuda; gitarın makamsal müziği bu haliyle ifade etmediğini, tampere sisteme uygun makamların ders müfredatında yer alması gerektiğini, Türk müziği eğitimin lisans düzeyinden itibaren sistemli bir şekilde olması gerektiğini ve bu çalışmanın yeni olmasından dolayı zamanla düzeleceğini düşünebiliriz.

Bu bağlamda; gitar ders kitaplarında yer alan makamsal konularda sorunlar yaşandığını, uygulamanın yeni olmasından dolayı eğitim sisteminde sorunlar yaşandığını, bazı öğretmenlerin Türk müziğinin gitar çalgısı ile icrasına karşı olduğunu, makamsal eserlerin gitar icrası eğitiminin, öğretmen yetiştiren kurumlardan başlaması gerektiğini söyleyebiliriz.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonunda elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

- **Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre**
 - Katılımcıların büyük çoğunluğu erkeklerden oluştuğu,
 - Katılımcıların yaklaşık yarısının GSL'lerde 5-10 yıl arasında görev yaptığı,
 - Katılımcıların öğrenim durumlarında lisans mezunlarının büyük bir çoğunluğu oluşturduğu görülmüştür.
- **Türk Müziğinin GSL Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriğinin Niteliği Temasının Alt Temalarına Göre**
 - Öğrencilerin diğer derslerde almış oldukları Türk müziği bilgilerini gitara aktaramadıkları,
 - Gitar ders kitaplarında yer alan makamsal dizlerin öğretim açısından yeterli olmadığı,
 - Gitar ders kitaplarında yer alan makamsal etütlerin öğretim açısından yeterli olmadığı,
 - Gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği teorik bilgilerinin öğretim açısından yeterli olmadığı,
 - Türk müziği içeriğine yeterli düzeyde yer verilmediği,
 - Türk müziği makamlarının tampere sisteme uygun olmadığı,
 - Makam konularında kullanılan gitar tekniklerinin gitar çalma becerisini doğaçlama tekniği ve Türk müziği içerikli ritimlerin icrasını kısmen etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır.
- **Türk Müziğinin GSL Gitar Ders Kitaplarındaki İçeriğinin Niceliği Temasının Alt Temalarına Göre**
 - Makamsal dizi, etüt ve eserlerin yetersiz olduğu,
 - Makamsal müzik ile ilgili ek kaynaklara ihtiyaç duyulduğu,

- -Konser ya da dinletilerde makamsal eser bulmada öğretmenlerin zorluk yaşadığı sonucu ortaya çıkmıştır.
- **GSL Gitar Ders Kitaplarında Yer Alan Türk Müziği İçeriğinin Öğrencilerin İlgisi ve İstek Boyutu Temasının Alt Temalarına Göre**
 - Öğrencilerin Türk müziğine ilgilerinin olduğu ancak Türk müziği içeriğini yeterince anlamadıkları,
 - Öğrencilerin zamanla Türk müziğine ilgilerinin arttığı, ancak Türk müziğini tam olarak algılayamadıkları, erkeklerin kızlardan daha fazla Türk müziğine ilgili oldukları,
 - Daha önce Türk müziğiyle ilgilenen öğrencilerin diğer öğrencilere göre Türk müziğine daha fazla ilgili oldukları ancak öğrendikleri müziğin makamsal Türk müziğinden farklı olmasından dolayı sorun yaşadıkları,
 - Öğrencilerin konser ya da dinletilerde Türk müziği eserleri seslendirmede ilgili oldukları, ancak yeterince eserin bulunmadığı,
 - Türk müziği içeriği ile ilgili besteleme ve ya düzenleme yapacak öğrencilerin çok nadir yetiştiği sonucu ortaya çıkmıştır.
- **Türk Müziği İçeriğine Dair Diğer Görüşler Temasının Alt Temalarına Göre**
 - Gitar eğitiminde makamsal müziğin icrasında gitar çalgısına özgü zorluk yaşandığı,
 - Türk müziğine ilişkin konularda öğretim yaklaşımının yeterli olmadığı,
 - Gitar ile icra etmeye yönelik öğrencilerin çalabileceği seviyede Türk müziği eseri bulmakta zorluk yaşandığı,
 - Öğretmenlerin lisans düzeyinde almış oldukları Türk müziği eğitiminin yetersiz olduğu,
 - Gitarın makamsal müziği bu haliyle ifade etmediği, tampere sisteme uygun makamların ders müfredatında yer almadığı, öğretmenlerin Türk müziğini gitar eğitiminde aynı düzeyde işleme konusunda sorun yaşandığı sonucu ortaya çıkmıştır.

ÖNERİLER

1. Ders kitaplarında Türk müziği içeriği ile ilgili daha fazla makamsal dizi, etüt ve eserlere yer verilmelidir.
2. Ders kitaplarında tampere sisteme uygun makamlara yer verilmelidir.
3. Makamsal konuların müfredatı sistemli bir şekilde düzenlenmeli, öğretmenler bu konuda bilgilendirilmelidir.
4. Ders kitaplarında öğrencilerin gitar çalma becerisini geliştirebilecek makamsal dizi, etüt ve eserlere yer verilmelidir.
5. Gitar öğretmenleri diğer ders öğretmenleri ile işbirliği içinde çalışmalı ders programı sistemli bir şekilde sunulmalıdır.
6. GSL ders müfredatı hazırlanırken çalgıların özelliklerine göre makamlar belirlenmelidir.
7. Gitar öğretmenleri Türk müziği ile ilgili basılı ve görsel kaynakları araştırmalı ve bunları öğrencileriyle paylaşmalıdır.
8. Türk müziği içeriği ile ilgili gitar eserleri besteleme ve ya düzenleme yarışmaları yapılmalı, eser sayısı arttırılmalıdır.
9. Öğrencilerin Türk müziği eseri dinlemeleri teşvik edilmelidir.
10. Konser ve dinletilerde Türk müziği eserlerine daha fazla yer verilmeli, öğrenciler bu konuda teşvik edilmelidir.
11. Öğretmenler öğrencileri Türk müziği eserlerini düzenlemeleri ve bestelemeleri için teşvik etmeli, öğretmenlerde bu konuda çalışma yapmalı ve diğer GSL'lerde görev yapan gitar öğretmenleri ile işbirliği içinde olmalıdır.
12. Lisans düzeyinde eğitim veren kurumlarda eğitim gören öğretmen adaylarına Türk müziği içeriği ile ilgili yeterince bilgi verilmelidir.
13. Gitar bestekârları Türk müziği eserlerini öğrencilerin çalabileceği şekilde düzenlemeli, GSL gitar öğretmenleri bu konuda bilgilendirilmeli ayrıca gitar öğretmenlerine Türk müziği eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim verilmelidir.

KAYNAKÇA

ALTINYAY F. Reyhan (2004).Cumhuriyet Döneminde Türk Halk Müziği.
İzmir: Balçova Kaymakamlığı.

ARENAS, Mario Rodriguez (1991) . *La Escuela De La Guitarra I*. Buenos

Aires:Ricordi Americana S.A.E.C.

ARENAS, Mario Rodriguez (1991) . *La Escuela De La Guitarra II* . Buenos

Aires:Ricordi Americana S.A.E.C.

BROWN, C. (1996). “Çalgı Eğitiminde Nota Okuma Becerisinin Önemi”, (çev.

ÇELİKKANAT, Göksenin-GÖNÜL, Mehmet Atilla (2014). Türk ve Batı Müziği

Çalgıları 9. Sınıf Gitar Ders Kitabı. (5. Baskı) Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

ÇINAR, Ozan. (2005). *Çağdaş Gitar Eserlerinin Gitar Eğitim Tekniklerine Uygunluğunun İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

EKİZ, Durmuş(2003). *Eğitimde araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş. Nitel, Nicel ve Eleştirel Kuram Metodolojileri*. Ankara : Anı Yayıncılık.

ELMAS, Yıldız (1994). *Sorularla Gitar*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

ERENÖZLÜ, Suat Soner.(2004) *Piyano Eğitiminde Kullanılan Materyalleri Program Hedeflerini Gerçekleştirmede Etkililik Düzeyi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

FENMEN, Mithat (1997). *Müzikçinin El Kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

GÜN, Elmas (2007). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Derslerindeki Başarı Durumları ve Başarılarını Etkileyen Faktörler*. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

KANNECİ, Ahmet(1998). *Klasik Gitar Metodu*. Ankara: Evrensel Müzik Evi.

KANNECİ, Ahmet (2001). *Gitar İçin Beste Yapmış Türk Bestecilerinin Eğitimi ve Yapıtlarının Uluslararası Gitar Repertuarındaki Yeri*. Yüksek lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

KANNECİ, Ahmet (2005). *Türk Bestecilerinin Solo Gitar Sonatlarının Gitar Eğitimine Katkıları Yönünden İncelenmesi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

KAPTAN, Saim(1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. Ankara: Tek ışık Web Ofset Tesisleri.

KARASAR, Niyaz(2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Nobel Yayınları

KÖZ, Emre (2007). *İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan, bireysel çalgı eğitimi(Gitar) alanı mezunu, müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik etmede karşılaştıkları problemler ve çözüm önerileri*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara üniversitesi eğitim bilimleri. İstanbul

KUŞ, Elif (2003). *Nitel Nitel Araştırma Teknikleri. Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nitel mi? Nicel mi?* Ankara: Anı Yayıncılık.

Milli Eğitim Bakanlığı (2014) *Türk ve Batı Müziği Çalgıları 9. Sınıf Viyolonsel Ders Kitabı*. (1. Baskı) MEB Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı(2009). Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Türk ve Batı Müziği Çalgıları Dersi (Gitar) Öğretim Programı. Ankara: MEB Yayınları
 Milli Eğitim Bakanlığı (2010) GSL Yönetmeliği

NOAD Frederick.M.(1972). *Third Avenue*. A Division of Macmillan Publishing. New York. 10022

NEVHİZ Ercan, Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi, Sayı.21

TABRIZI Mojarrabi ve Gonca DARENDELİOĞLU, Handan (2014). Türk ve Batı Müziği Çalgıları 11. Sınıf Keman Ders Kitabı. (3. Baskı) MEB Yayınları.

ÖZÇAKIR, Recep (1990). *Klasik Gitar Türk Okul Müziğinde Bir Eşlik Çalgısı Olarak Nasıl Kullanılabilir*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul

ÖZDEK, Ali (2013). *Gitar Eğitiminde Makamsal Nitelikli Eserlerin Seslendirilmesine Yönelik Hazırlanan Alışturmaların Performansa Etkisi*, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Bilimleri Anabilim Dalı. Kayseri

ÖZKAN, İsmail Hakkı (1998). *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri*. (5. Basım) İstanbul: Ötüken Neşriyat.

ÖZMENTEŞ, Sabahat (2005). Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 9, s.89-98.

ÖZYÖRÜK, Engin (2006). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarında Uygulanmakta Olan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Dersi Öğretim Programlarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

<http://www.Peraguzelsanatlar.com.tr/misyonumuz.html>

ROCH, Pascual (1917). *A Modern Method For The Guitar (School of Tarrega)*. New York: G. Schirmer inc.

SAĞER, Turan(2004). *Temel Müzik Teorisi*. İstanbul: Bemol müzik yayınları

SAY, Ahmet(1998). *Müzik Ansiklopedisi*.Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

ŞAHİN, Pınar (2011). *Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Piyano Öğretim Programında Kullanılan Makamların Uygulanabilirliği hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*, Gazi üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

ŞEN, Hasan Oral (2003). *Sadeddin KAYNAK*. Ankara: Türkiye Radyo- Televizyon Kurumu.

TUFAN, Selmin(1996). I. Ulusal GSL.' Ierin Müzik Bölümleri Sempozyumu. Bursa.

UÇAN, Ali (1994). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

UÇAN, Ali (1997). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

USLU, Mustafa.(1996:105)” *Türkiye’de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında ve Geliştirilmesinde AGSL Müzik Bölümlerinin Önemi”* 1. Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu Bildirileri. Uludağ Üniversitesi Yayınları. Bursa

YEPREM, Safa (2007, 18–21 Şubat). “Türk Gitar Müziği Çalışmaları” Bilkent Üniversitesi “2.TÜRKİYE GİTAR BULUŞMASI” . Ankara

YALÇIN, Gökhan (2013).Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Lisans Alan Derslerinde Klasik Gitarın Yeri ve Önemi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

YILDIRIM, Hilal-ÇELİKKANAT, Göksenin, (2014). *Türk ve Batı Müziği Çalgıları 10. Sınıf Gitar Ders Kitabı*. (5. Baskı) Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

YILMAZ, Zeki (2010).*Türk musikisi dersleri*. İstanbul: Çağlar musiki yayınları.

YÖNDEM, Sadık (1998). *Türkiye'deki Mesleki Müzik Yüksek Öğretim Kurumlarında Klasik Gitara Uyarlanmış Türkü Kaynaklı Eğitim Müziklerinin Öğretiminde ve Seslendirilmende Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara

EKLER

Ek-1 Türkiye de eğitim veren GSL listesi

Güzel Sanatlar Liseleri Listesi

	İl	İlçe	Okul Adı
1.	ADANA	ÇUKUROVA	Çukurova Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
2.	ADİYAMAN	MERKEZ	Adıyaman Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
3.	AĞRI	MERKEZ	Ağrı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
4.	AMASYA	MERKEZ	Amasya Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
5.	ANKARA	ÇANKAYA	Ankara Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
6.	ANTALYA	KEPEZ	Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
7.	AYDIN	MERKEZ	Yüksel Yalova Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
8.	BALIKESİR	MERKEZ	Balıkesir Kadriye-Kemal Gürel Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
9.	BİNGÖL	MERKEZ	Bingöl Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
10.	BİTLİS	MERKEZ	Bitlis Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
11.	BOLU	MERKEZ	Bolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
12.	BURDUR	MERKEZ	Burdur Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
13.	BURSA	NİLÜFER	Zeki Müren Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
14.	ÇANAKKALE	MERKEZ	Hüseyin Akif Terzioğlu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
15.	ÇANKIRI	MERKEZ	Çankırı Selahattin İnal Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
16.	ÇORUM	MERKEZ	Çorum Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
17.	DENİZLİ	MERKEZ	Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
18.	DİYARBAKIR	YENİŞEHİR	Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
19.	EDİRNE	MERKEZ	Edirne Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
20.	ELAZIĞ	MERKEZ	Kaya Karakaya Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
21.	ERZİNCAN	MERKEZ	Erzincan Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
22.	ERZURUM	YAKUTİYE	Erzurum Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
23.	ESKİŞEHİR	TEPEBAŞI	Atatürk Güzel Sanatlar Lisesi
24.	GAZİANTEP	ŞAHİNBEY	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
25.	GİRESUN	MERKEZ	Giresun Hürşit Bozbağ Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
26.	HATAY	MERKEZ	Hatay Bedii Sabuncu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
27.	ISPARTA	MERKEZ	Merkez Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
28.	MERSİN	YENİŞEHİR	Nevit Kodallı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
29.	İSTANBUL	BEYLİKDÜZÜ	Beylikdüzü- Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesi
30.	İSTANBUL	KADIKÖY	İstanbul Avni Akyol Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
31.	İZMİR	BUCA	İzmir Işıl Saygın Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
32.	İZMİR	KEMALPAŞA	İzmir Ümran Baradan Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
33.	KARS	MERKEZ	Kars Gülahmet Aytemiz Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
34.	KASTAMONU	MERKEZ	Kastamonu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
35.	KAYSERİ	KOCASINAN	Kayseri Feyziye-Memduh Güpgüpoğlu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi

36.	KIRKLARELİ	MERKEZ	Bilal Yapıcı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
37.	KIRŞEHİR	MERKEZ	Kırşehir Neşet Ertaş Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
38.	KOCAELİ	KARTEPE	Kocaeli Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
39.	KONYA	SELÇUKLU	Selçuklu Konya Çimento Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
40.	KÜTAHYA	MERKEZ	Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
41.	MALATYA	MERKEZ	Abdulkadir Eriş Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
42.	MANİSA	MERKEZ	Manisa Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
43.	KAHRAMAN MARAŞ	MERKEZ	Kahramanmaraş Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
44.	MUĞLA	MERKEZ	Muğla Güzel Sanatlar Lisesi
45.	MUŞ	MERKEZ	Muş Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
46.	NİĞDE	MERKEZ	Niğde Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
47.	ORDU	MERKEZ	Penpe – İzzet Şahin Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
48.	RİZE	MERKEZ	Rize Türk Telekom Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
49.	SAMSUN	İLKADIM	İlkadım Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
50.	SİİRT	MERKEZ	Takasbank Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
51.	SİNOP	MERKEZ	Sinop İMKB Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
52.	SİVAS	MERKEZ	Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
53.	TEKİRDAĞ	MERKEZ	Tekirdağ Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
54.	TOKAT	MERKEZ	Tokat Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
55.	TRABZON	MERKEZ	Trabzon Spor Lisesi
56.	TUNCELİ	MERKEZ	Tunceli Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
57.	ŞANLIURFA	MERKEZ	Şanlıurfa Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
58.	UŞAK	MERKEZ	Uşak Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
59.	VAN	MERKEZ	Van Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
60.	YOZGAT	MERKEZ	Nida Tüfekçi Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
61.	ZONGULDAK	EREĞLİ	Erdemir Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
62.	AKSARAY	MERKEZ	Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
63.	KARAMAN	MERKEZ	Karaman Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
64.	KIRIKKALE	MERKEZ	Kırıkkale Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
65.	ŞIRNAK	MERKEZ	Şırnak Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
66.	BARTIN	MERKEZ	Bartın Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
67.	KARABÜK	SAFRANBOLU	Karabük Safranbolu İMKB Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
68.	OSMANİYE	MERKEZ	Osmaniye Abdurrahman Keskiner Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
69.	DÜZCE	MERKEZ	Düzce Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi

Ek-2

Türk Gitar Müziği Repertuarı Kategorilerine Göre Genel Sonuçlar Tablosu

	ESERLERİN BİÇİMİ	ADEDİ
1	<i>Konçerto ve gitarın solist olduğu diğer orkestralı eserler,</i>	16
2	<i>Solo gitar bestesi,</i>	379
3	<i>Solo gitar için muhtelif bestecilerden düzenlenen eser,</i>	6
4	<i>Solo gitar için Türk Müziği düzenlemesi,</i>	114
5	<i>Piyano yazısından yapılan uyarlama,</i>	4
6	<i>Çift gitar eseri,</i>	55
7	<i>Üç gitar eseri,</i>	23
8	<i>Dört gitar eseri,</i>	10
9	<i>İçinde gitarın da bulunduğu oda müziği eseri,</i>	27
10	<i>Gitar - Keman eseri,</i>	7
11	<i>Gitar – Flüt eseri,</i>	8
12	<i>Gitar-Piyano eseri,</i>	8
13	<i>Viyolonsel – Gitar eseri,</i>	2
14	<i>Viyola-Keman-Gitar eseri,</i>	1
15	<i>Gitaristlerin Albümleri,</i>	38
16	<i>Gitar Metodu</i>	15
17	<i>Gitarla ilgili nota yayını ve diğer formattaki yayınlar.</i>	36
	TOPLAM	749

Ek – 3 Kişisel Bilgi Formu

Cinsiyet

Öğrenim Durumu

Okuldaki Görev Süresi

Ek – 4 Katılımcılara Sorulan Sorular

1. Alt Problem GSL Gitar Dersi Öğretmenlerine Göre, GSL Gitar Ders Kitaplarında Yer Alan Türk Müziği İçeriğinin Nitelik Boyutuna İlişkin Görüşleri Nelerdir?

GSL Gitar dersi öğretmenlerine göre;

1. Öğrencilerin diğer derslerde almış oldukları bilgileri, GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziğine dair içeriğe aktarabilmekte midir?
2. GSL gitar ders kitaplarında yer alan Makam dizilerinin öğretimine yönelik hazırlanan konu içeriği, makamın tanınması ve öğreticiliği açısından yeterli midir?
3. GSL gitar ders kitaplarında yer alan makamsal etütler makamın seyir özelliğinin öğretimi için yeterli midir?
4. GSL gitar ders kitaplarında yer alan makamsal eserler makamın seyir özelliğinin öğretimi için yeterli midir?
5. GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriği ile ilgili teorik bilgiler ilgili makamın öğretilmesi için yeterli midir?
6. GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğine yeterli düzeyde yer verilmiş midir?
7. GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğine dair verilen bilgiler, makam dizilerinin tampere sisteme uyarlanması açısından ne derece yeterlidir?
8. GSL gitar ders kitaplarında yer alan Makamsal dizi, etüt ya da eserlerde kullanılan;
 - a- Sağ ve sol el teknikleri
 - b- Nüanslar
 - c- Hız terimleri
 - d- Ritim kalıpları
 - e- Doğaçlama teknikleri
 Gitar çalma becerisini ne yönde etkilemektedir?

2. Alt Problem GSL Gitar Dersi Öğretmenlerine Göre, GSL Gitar Ders Kitaplarında Yer Alan Türk Müziği İçeriğinin Nicelik Boyutuna İlişkin Görüşleri Nelerdir?

GSL gitar dersi öğretmenlerine göre;

1. GSL gitar ders kitaplarında yer alan, Türk müziği içeriği ile ilgili makamsal dizilere, etütlere ve eserlere yeterli sayıda yer verilmiş midir?
2. GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriği ile ilgili çalışmalarda ek kaynaklardan yararlanmaya ihtiyaç duyuyor musunuz?
3. GSL gitar ders kitaplarında gitar ile Konser ya da dinletilerde çalmaya uygun nitelikte Türk müziği eserlerine, ne ölçüde yer verilmiştir?

3. Alt Problem GSL Gitar Dersi Öğretmenlerine Göre, GSL Gitar Ders Kitaplarında Yer Alan Türk Müziği İçeriğinin Öğrencilerin ilgi ve istek Boyutuna İlişkin Görüşleri Nelerdir?

GSL Gitar dersi öğretmenlerine göre;

1. GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğine ilişkin çalışmalarda öğrencilerin yaklaşımı nasıldır?
2. Öğrencilerin;
 - a. **Sınıf farklılıklarına** göre Türk müziği içeriğine dair çalışmalara yaklaşımları nasıldır?
 - b. **Cinsiyetlerine göre** Türk müziği içeriğine dair çalışmalara yaklaşımları nasıldır?
3. Daha önceden Türk müziği konusunda bilgi sahibi olan öğrencilerin, gitar eğitimindeki Türk müziği içeriğine dair çalışmalara yaklaşımları nasıldır?

4. Konser ya da dinletilerde bireysel çalgısı gitar olan ğrencilerin Türk müziği eserlerini icra etmede gösterdikleri ilgi ne ölçüdedir?
5. Gitar ğrencilerinin aldıkları eğitim doğrultusunda Türk müziği eserleri besteleme ya da düzenleme çabaları ne ölçüdedir?

4. Alt Problem GSL Gitar Dersi ğretmenlerine Göre, GSL Gitar Ders Kitaplarında Yer Alan Türk Müziği İçeriğine Dair Diğer Görüşleri Nelerdir ?

1. Gitar eğitiminde makamsal müziğin icrasında gitar çalgısına özgü yaşanan zorluklar nelerdir?
2. GSL gitar ders kitaplarında yer alan Türk müziği içeriğine ilişkin konularda ğretim yaklaşımının yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
3. Gitar ile icra etmeye yönelik Türk müziği eseri bulmakta zorluk çekiyor musunuz?
4. Lisans eğitiminde edinmiş olduğunuz Türk müziği bilgisini yeterli buluyor musunuz?
5. Gitar eğitiminde makamsal müziğin ğretiminde dair eklemek istediğiniz diğer görüşler nelerdir?